

Izhaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Mikošičeva cesta
šte. 16/1. — Telefon šte. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knaflovi ul. št. 5/1. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Ispravniki oddelkov: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 36.

Podružnici: Maribor, Baravska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana
št. 11.842 - Praha číslo 78.180
Wien Nr. 105.247.

Ljubljana, 23. jun.

Na srečo je naravno bogastvo Jugoslavije tako veliko, da se gospodarstvo stanje naše države navzlic vsemu, kar se je zadnjih 6 let dogajalo in kar se dogaja še danes, vendarle vidno boljša in skokoma napreduje. Marsikaj je še neurejenega, mnogo neizvršenega, veliko je še stvari, ki čisto po nepotrebnem vzbujajo nezadovoljstvo; vendar pa je bolj in bolj vidna istina, da nam države noben parlament, a tudi nobena vlada uničiti ne more. Notranja sila Jugoslavije je tako krepka, da se lahko uveljavlja eventualno tudi proti vsem onim faktorjem, ki so poklicani, pospeševati njen razvoj, a so svojo dolžnost zanemarili.

Eno najbolj žalostnih poglavljev naše mlade države je naš parlamentarizem. Narodna skupščina bi morala biti žarišče našega preroda, vzor delavnosti, dokaz zrelosti in pameti. Tu je torišče, kjer bi morali narodni poslanci kot "cvet naroda" med seboj tekmovali za istovetnim velikim ciljem, četudi po raznih potih in z raznimi taktikami. Razume se, da bi morali gospodje narodni poslanci čuvati parlamentarizem, to najvažnejšo politično pridobitev demokracije, kakor punčico svojega očesa, ter storiti tudi vse, da se očuva ugled in ponos najvišjega narodnega predstavništva.

Zgodovina bo morala na žalost ugotoviti, da je bilo v Jugoslaviji v najtežjih časih njene mladosti baš narodno zastopstvo tisti faktor, ki s svojo nezrelostjo, nestrpnostjo in celo brezvestnostjo ni povzročal samo ogromne škode državi, marveč tudi s svojim obnašanjem pohujševal in demoraliziral narod.

Ljudstvo hrepeni po miru in napredku, po zadovoljstvu in boljši bodočnosti, velik del njegovih izvoljenih zastopnikov pa v skupščini samo premišluje, kako bi neprestano izzival kravale in skandale in kako bi mogel preprečiti uspešno delo parlamenta. Šest in pol leta že obstoja država in cela vrsta zakonov je že bila sprejeta. Ampak malone vsaka dobra stvar naleti v skupščini na gluha ušesa, na trdo srce in na kratko pamet. Samo pri izplačilu dijet so poslanci vedno točni in vedno složni, v vsem drugem pa so degradirali Narodno skupščino na nivo prave razgrajalnice.

Pri otrokih je živahnost in razposajenost opravičljiva. Zato je prav, ako v mladi državi pripisujemo velik del slabosti narodnih poslancev na rovaš politični mladosti in nezrelosti. Vsaka stvar pa ima svoje meje, pa tako tudi mladost parlamentarizma. V naši Narodni skupščini ni položaj tak, da bi se napredka želina mladost borila z okostelo starostjo, ki ni več sposobna prerodenja. Pri vsestranski dobri volji za dobrobit države in ljudstva bi se dala prav z lahkoto umeriti lepa srednja pot, ki bi vodila k hitrejši konsolidaciji naših notranjopolitičnih prilik. Mesto tega vidimo, da so načela stopila v ozadje in da se pred našimi očmi vrši le brezobziren boj za oblast. Kjer so danes eni, bi jutri bili drugi. Vseeno je potem, kdo je boljši in sposobnejši. Radičevci so zatajili vsa svoja načela, objuvali svoj barjak republikanske mirotvorne republike, in nim gre danes samo še za to, da bi rešili Stjepana Radiča iz zapora, sami pa da bi zasedli ministrske in druge višje stolice. Klerikalci so se po tolikih porazih svoje vrtoglavce politike do skrajnosti "naveličali" opozicijskega kruha, pa so pripravljene danes tudi za skledo leče vstopiti v vlado, samo če bi jim kdo namignil s prstom. G. Pucelj, formalno še vedno član kluba srbskih zemljoradnikov, neprestano fantazira, da bi morda le mogel postati še enkrat minister in špekulira, da mu bo morda to uspelo z radičevsko legitimacijo.

Med kričavo pretepov željno opozicijo stoji naša klerikalci na skrajni levici in med njimi nosijo bojno zastavo kobiljski duhovniki, da tako dokažejo svojo upravn krščanska načela tudi v praksi. Vsak teden par dni v Beograd razgrajati, potem pa zopet domov počivati ter uživati sladke dihte, to vse je njihovo opravilo. Čimbolj so krvave njihove govorce ter podčrtane njihove interpelacije, tem bolj so s peskom zasute oči njihovih volilcev. Kaj mar klerikalcem kmetijski, kaj obrtni krediti, kaj invalidski zakon, kaj izenačenje sodniških, šolskih in davčnih zakonov! Za njihove volilce zadostujejo z raznimi barvami namazane, polimane deske, pa se krokolili na eno ali drugo že ujam. Pred nekaj dnevi so v Narodni skupščini obstruirali zaradi nove carinske tarife, četudi je ona pred vsem za Slovenijo življenjskega pomena in dasi jo v izogib gospodarske katastrofe nujno zahtevalo slovenski industrijanci, obrtniki in delavci. Kravali in škandali so za poslance-katolike duhovnike nujnejši kakor odprava brezposelnosti deset in deset tisočev slovenskih rodbin. Včeraj so klerikalni poslanci v skupščini uzgajali demagogijo na račun ljudske nesreče v Poljanski dolini, danes so

Prihod kralja na Bled

Danes odpotuje kraljeva rodbina iz Beograda na Bled, kjer namerava ostati celo poletje. — Pašič mnogo čilejši.

Beograd, 23. junija. p. Ministrski predsednik Pašić se je danes počutil mnogo bolje in je sprejel tekmo dneva več ministrov. Popoldne sta bila na dvoru minister za šume in rudnike dr. Žerjav in notranji minister Maksimović. Jutri popoldne pride v Beograd kraljica Marija s prestolonaslednikom

Minister Srskić o novem tiskovnem zakonu

Pričetek načelne debate v plenumu zakonodajnega odbora. —

Beograd, 23. junija. p. Plenum zakonodajnega odbora je na svoji današnji seji popoldne ob 5. nadaljeval načelno debato o zakonskem predlogu o državnih pravdnikih. Kot poslednji prijavljeni govornik je dobil besedo klerikalci dr. Hodžar, ki je govoril dve uri, povedal pa ni skoro nič z njegovim govorom je končana načelna debata, nakar je bil zakonski predlog sprejet v načelu z 19 proti 13 glasovom.

Odbor je prešel nato na drugo točko dnevnega reda: načelno debato o tiskovnem zakonu. Kot govorniki so prijavljeni dr. Kumanudi, Smodej, dr. Hohnjec, dr. Gosar, dr. Šumenković, Grol, Ajanović, dr. Drljević, dr. Laza Marković, dr. Žanić dr. Polić, dr. Lorković, dr. Bazala, dr. Behmen, dr. Mijović in Dragutin Ranković.

Kot prvi je dobil besedo minister za izenačenje zakonov dr. Srskić, ki je imel daljši ekspozé o načrtu tiskovnega zakona. Novi zakonski predlog je eden v vrsti zakonskih načrtov, s katerimi se ima izenačiti dosedanja partikularna zakonodaja v naši kraljevini. Njegov namen je, da se spravi partikularna zakonodaja v sklad s temeljnimi načeli izraženimi v ustavi, ki določajo, da je izražanje misli potom javnega tiska svobodno. Založba, prodaja in razširjanje tiskovin ali listov se ne more preprečiti s kakršnikoli preventivnimi merami, koncesijami, kontrolo ali kajkavo ali sploh s kakršnikoli posejavanjem oblasti. Izražanje misli potom tiska ima le eno omejitev, namreč prepričanje in vest, da je treba spoštovati zakone, ki ščitijo upravičene interese države, družbe in posameznikov. Povečan mora biti čut za odgovornost vseh činiteljev, ki sodelujejo pri javnem tisku. Biti si moramo svesti, da ne smemo storiti ničesar, kar je krivično in protizakonito in da pojem svobode ne vključuje v sebi zanikanja zakonov in brezkončne nebrzdanosti tiska.

Cesar poedinec ne sme storiti, tega tudi ne sme tisk, bodisi kot poedina ali kot kolektivna ustanova. Ta načela izražajo tudi naša ustava.

Minister citira potem prvi člen zakonskega projekta. Tisk je svoboden, toda ta svoboda ne pomenja, da se nikomur ni treba zagovarjati za ono, kar je objavil potom tiska. S svobodnim izražanjem misli naj se ustvari prava kritika delovanja vsake javne ustanove in vsakega javnega delavca. Vsaka kritika mora biti objektivna. Vsaka neobjektivna kritika, s katero se kršijo upravičeni interesi države, družbe ali posameznikov je v protislovju z kazenskim zakonom in je zloraba svobode tiska. Prava svoboda tiska se more negovati in zaščititi le v oni državi in družbi, ki jasno formuliira odgovornost za tiskovne delikte. Sankcije pa morajo zadeti le prave krivce. Tudi ako so včasih stroge, morajo biti absolutno pravne.

Dve načeli sta najvažnejši v vsakem dobrem tiskovnem zakonu: sistem odgovornosti in jasnosti v determinaciji kazenskih dejanj, ki se lahko store s tiskom. Minister izjaša potem, da so zadevni zakoni v prečanskih kraljih veliko bolj strogi kot predloženi načrt tiskovnega zakona.

Kolportaža je prosta in ni vezana na kakršnokoli dovoljenje oblasti in se ne sme omejit. Usvaja se le sistem prijave, kar je le v interesu izdajatelja.

Minister govori potem o možnosti prepovedi lista in pravi, da zakon le ponavlja določbo ustave, ki predvideva slučaj, kdaj se more odn. mora časopis prepovedati. Zakon predvideva prepoved lista le za sledeče delikte: žaljenje vladarja ali članov njegove rodbine, ali tujih državljanih poglavarjev, ako se direktno ali indirektno poziva državljane, naj s silo izpremenijo ustavo ali državne zakone, ako vsebuje tiskovina hudo žalitev javne morale in ako se s tiskom povzroča mržnja do države kot celote ali verski in plemenski razdori. Dr. Srskić navaja potem avstrijski, nemški in poljski tiskovni zakon in veli, da predvideva predloženi zakonski načrt cenzuro le v primeru vojne.

Nato prehaja govornik k odgovornosti in pravi, da je v tem pogledu več sistemov, v

razsajali in obstruirali kot-pomagači g. Žanića. Nič več jim ni za poštenje in za plemenitost. Samo partizanski nagon divja še v njih.

Zgodovina Grkov opisuje, kako je Herostrat zažgal Dianino svetišče, da bi postal slaven. Naši klerikalci skušajo nadkriliti Herostrata s tem, da brezobzirno uničujejo parlamentarizem, mogočno tvorbo demokracije. Škodovali bi radi s svojim početjem državi in narodu, a natikajo vrv sami sebi na vrat.

Zopet velik hrup v Narodni skupščini

Včerašnja sejo Narodne skupščine je opozicija v svoji onemoglosti zopet spopolnila z neprestanim hrupom in preprirom. — Klerikalci tudi včeraj največji razgrajali.

Beograd, 23. junija. p. Opozicija je tudi danes nadaljevala obstrukcijo, dasi s tem sama sebi najbolj škoduje, ker preprečuje s svojim početjem, da pride na dnevni red eden njihovih predlogov, namreč obtožba ministra dr. Lukinića. Opozicija operira še nadalje z demagoškimi zahtevami, čeprav dobro ve, da se bliža konec zasedanja Narodne skupščine in da njihova vprašanja ne bodo mogla priti na dnevni red. Dosedanja obstrukcija opozicije je bila mogoča vsled netočne interpretacije poslovnika, ki predvideva, da ne sme trajati debata o predmetih pred prehodom na dnevni red z ustreznimi vrašanji več kot poludruge uro. S pravilno interpretacijo poslovnika bo sedaj vladna večina preprečila obstrukcijo.

Beograd, 23. junija. r. Današnji sestanek Narodne skupščine je bil odprt ob 11. dopoldne. Prvi je govoril minister agrarne reforme, ki je predlagal, naj se odkloni predlog posl. dr. Šuperine o uvedbi ankete glede dogodkov v Sisku. Poudarjal je, da se po poslovniku ne more uvesti taka anketa. Pri tem je nastal velik hrup, ki se je skoro neprestano nadaljeval ves čas seje. Kaj posebno so se tudi danes odlikovali kot razgrajalci klerikalci. Posl. Dragutin Pečič (dav.) je skušal dokazati upravičenost ankete in da poslovnik predpisuje, da se anketa more izvesti. Za njim je govoril posl. dr. Žanić, čigar govor je bil neprenehoma prekinjen z mekljici, da je vlada poslala ministra agrarne reforme v skupščino, da tolmači poslovnik v strankarskem duhu, nakar je uspešno reagiral minister Pribičević. Pri tem je zopet došlo do silnega hrupa. Nato sta ponovno govorila Dragutin Pečič in dr. Žanić, za njima je govoril črnogorski federalist Sava Vuletić, nato zopet minister Simonović, dokler ni končno večina odklonila predloga

dr. Šuperine.

Zatem je bilo objavljeno, da je poslanec dr. Žanić poslal pismo, v katerem zahteva, naj se upošteva resolucije raznih organizacij na Hrvatskem povodom predložitve tiskovnega zakona. Predsedujoči mu je odgovoril, da se upošteva in da je v to svrhu ustanovljen posebni odbor. Govoril je nato doktor Žanić, ki je utemeljeval svoj predlog ter imenoval tiskovni zakon reakcionaren. Med njegovim govorom je došlo zopet do hrupa in prepira. Predsednik je klical dr. Žanića k redu.

Nadalje je bilo objavljeno, da je poslanec dr. Rista Jojić (dav.) vložil vprašanje na predsednika skupščine, zakaj se ne sestane imunitetni odbor, da se izroči sodišču radikalni poslanec Dimitrij Popović. Predsednik je odgovoril, da se imunitetni odbor sestane danes popoldne. Posl. dr. Jojić je utemeljeval svoj predlog in govoril o nekem nasilju, ki da ga je vršil posl. Popović v vranjskem okrožju. Pri glasovanju je večina odobrila predsednikovo stališče.

Zatem je bil prečitana kraljev ukaz, s katerim se za zastopnika ministra industrije in trgovine imenuje zastopnik ministra pravde in minister za šume in rudnike dr. Gregor Žerjav. Pri čitanju tega ukaza so poslanci vstali in klicali: Živel kralj!

Nato je govoril poslanec dr. Gosar, ki je zahteval priznanje nujnosti zakonu skemu predlogu za ukinjenje 2-odst. davka za fizično delo. Nato je bila današnja seja Narodne skupščine zaključena. Prihodnja seja bo v petek dopoldne ob 10. uri z istim dnevnim redom. Med tem časom bodo intenzivno delali skupščinski odbori, da bi mogli končati razpravo o predloženih zakonih načrtih.

Benešev ekspozé o odnošajih med Malo antanto in Avstrijo

Mala antanta vsestransko podpira akcijo za finančno in gospodarsko sanacijo Avstrije. — Sporazum z velesilami.

Praga, 23. junija. s. Na današnji seji zunanjega odbora poslanske zbornice je imel zunanj minister dr. Beneš ekspozé o mednarodnem položaju Ob tej priliki je govoril tudi o konferenci Male antante v Bukarešti in o posvetovanjih v Ženevi z Avstrijo in Madžarsko. Pri tem je izjavil med drugim:

«O vprašanju Avstrije in o bodočih pogajanjih v tej zadevi v Ženevi smo imeli v Bukarešti daljše razgovore. Pri tem sem obrazložil ministrom Jugoslavije in Rumunije naše stališče. Vse tri države Male antante so v Bukarešti razpravljale o možnosti tesnega gospodarskega sodelovanja z Avstrijo.

Za to dobro voljo, ki smo jo pokazali, nas je neprijeteljska agitacija ali iz nemarnosti ali pa iz hudobnosti napadala. Vsa ta nesporazumljena so bila sedaj, kakor upam, definitivno odpravljena pri posvetovanjih v Ženevi. Ni res, da se je finančna akcija Zveze narodov izjalovila. Res pa je, da se z izvršeno sanacijo v Avstriji niso še rešila vsa vprašanja, temveč le prva etapa. S tem kar se je izvršilo v Ženevi, se je pričela druga etapa: gospodarska sanacija.

ja. Etapa gospodarske sanacije ima za cilj pod kontrolo in s pomočjo Zveze narodov delovati na to, da se bodo notranja politika in trgovinske razmere v Avstriji izboljšale. V tem oziru smo se sporazumeli tudi z italijansko delegacijo. Z zastopniki Francije, Anglije in Italije smo sklenili, da se odpošle strokovna komisija, ki bo brez vsakih političnih tendenc imela nalogo objektivno proučiti gospodarske razmere Avstrije do sosednih držav in o tem poročati Zvezi narodov.

Dolgo časa se je govorilo o naši rivaliteti z Italijo glede avstrijskega vprašanja. Ob priliki zadnje seje Zveze narodov smo natančno razpravljali o tem vprašanju z delegatom Scialojem in s poslanikom Bordonarom. Za bodočnost smo se sporazumeli, da bomo v teh vprašanjih nastopili v poročnem sporazumu, v duhu lojalnosti in prijateljstva, kakor to predpisuje naša pogodba o prijateljskem češkoslovaško-italijanskem sodelovanju.

Dr. Beneš se je dotaknil tudi garancijskega vprašanja in je izjavil med drugim:

Maroška debata v francoskem parlamentu

Ministrski predsednik Painlevé o pomenu in namenu francoskih operacij v Maroku.

Pariz, 23. junija. sk. Ministrski predsednik Painlevé je danes popoldne v zbornici podal svoj z veliko napetostjo pričakovani ekspozé o Maroku. Tribune in diplomatske lože so bile do zadnjega sedeža zasedene. Painlevé je izjavil, da hoče izpolniti svojo obljubo ter poročati o položaju v Maroku. Takoj začetkom, je dejal Painlevé, mora pripomniti, da so gotovi časopisi objavili o izgubah in obsegu operacij pretirane vesti. Danes je Rifovecem pot v Fez končno veljavno zaprta. Maroška vojska gradi sedaj pri Tafri in pri Tazimatu dve utrjeni postojanki, ki bosta ozemlje pri Guersi branili proti napadam Rifovcev.

el Krima podpirali komunisti. To izhaja jasno iz izjave izvršilnega odbora III. internacionale, da so komunisti skušali informirati Abd el Krima. Skušali so se informirati v Elyseju o imenih padlih volkov ter o vojnih edinicah, ki so na fronti, najbrže v to svrhu, da bi to sporočili Abd el Krimu.

Po govoru ministrskega predsednika Painlevéja je sklenila zbornica v smislu naziranja vlade, da takoj prične debato o interpelacijah. Ko je komunist Doriot proslavil rusko civilizacijo, je polkovnik Picot hitel na govorniško tribuno ter udaril Doriota. Med obema je prišlo do spopada. Prihitele je več poslancev, ki so ločili Doriota in Picota. Nato je predsednik Herrioge prekinil sejo.

Francija noče vdreti na ozemlje Rifovcev. Francija hoče le, da doseže sodelovanje z mirnim prebivalstvom na ozemlju Guersa. Smešno bi bilo, ako si domišljujemo Rifovci, da predlaga Francija mir, ker se boji nadaljevanja vojne. Abd el Krim bi moral vedeti, da se približuje svojem porazu, ako vztraja pri svojih namerah. Francija reprezentira v Maroku evropsko civilizacijo. Večkrat se je očitalo francoski vladi, da se ni spuščala v mirovne predloge Abd el Krima. Taki predlogi nikoli niso bili stavljeni. Francija brani v Maroku ne le svoj prestiž, temveč prestiž vse Zapadne Evrope.

Painlevé je nato govoril o komunistični propagandi ter je poudarjal, da so Abd

Delo skupščinskih odborov

Beograd, 23. junija. p. Danes so razni skupščinski odbori nadaljevali svoje delo. Zakonodajni odbor je sprejel v načelu zakon o državnih pravdnikih in je prešel na to na splošno debato o tiskovnem zakonu. Računati je, da izroči ta zakon v prav kratkem času plenumu Narodne skupščine.

Financijski odbor je marljivo razpravljal o dvanaestih in bo do konca tedna končal svoje delo.

Popoldne se je sestel k seji imunitetni odbor in razpravljal o načelnih stvareh. Sklenil je da se ima v slučajih če gre za izročitev poslancev, predložiti tudi vse materijal. Zbornica ne bo sklepala o izročitvi, ako ni ves predmet kompletan. Ako gre za so-krivice dejanj poslancev in se ti sodeleženci nahajajo v pritvoru, se mora smatrati zahteva za izročitev poslancev za nujno.

Valoriziranje investicij

Beograd, 23. junija. p. Minister za šume in rudarje dr. Žerjav je kot zastopnik trgovinskega ministra odobril odločitev o valorizaciji investicij, ki so se izvedle do konca leta 1916. v smislu sklepov konference gospodarskih krogov, ki se je vršila koncem maja v Beogradu. Zneski, ki so navedeni v bilancah v kronah, veljajo v štirikratnem iznosu v dinarjih. Temelj za računanje te valorizacije tvori znesek, ki ga izkazuje zadnja bilanca.

Železniška nesreča v Prestranku

Trst, 23. junija. a. Danes ob 4. jutraj se je dogodila na postaji Prestranek precejšnja železniška nesreča. Tovorni vlak št. 9615, ki je prihajal iz Postojne, bi bil moral zavoziti na sedmi tir, ker pa so bile kretnice napačno postavljene je zavozil na deveti tir ter zadel na tamkaj stoječi tovorni vlak. Strojnik je mogel še nekoliko zmanjšati hitrost vlaka, tako da nesreča ni bila katastrofalna. Razbiti so bili trije vagoni. Trije železničarji so hudo ranjeni.

Umor pred oltarjem

Rim, 23. junija. k. V Bariju je 75 let stari Albanec iz najboljših rodbine umoril kanonika, ko je bral mašo. Vzrok za ta umor je bil ta, da je sorodnica morilca, ki je bila v ženskem samostanu, odbila Albancu podporo, in da je bil tega kriv umorjeni kanonik, ki je bil upravnik samostana. Morilca so aretirali.

Avtomobilska razstava v Zagrebu

Zagreb, 23. junija. n. Predsedništvo Zagrebške Zbornice je sklenilo prirediti v jeseni v Zagrebu mednarodno razstavo avtomobilov. Zbor si je že zagotovil sodelovanje znanih večjih tvrdk v inozemstvu. Hkrati bo v Zagrebu tudi velika lovaka razstava.

Položaj na Kitajskem

London, 23. junija. s. «Daily Mail» poroča iz Pekinga: Generalna stavka se razširja po vsej deželi. Maršal Tsang Tso Lin je odposlal nadaljnje čete v svrhu ohranitve reda in miru.

Berlin, 23. junija. s. Kakor javlja «Vossische Zeitung», so tudi v Mandžuriji, ki je bila dosedaj pod strogo pravico Tsang Tso Lina, edino mirnem ozemlju na Kitajskem, izbruhli resni nemiri. Menijo, da so jih povzročili boljševički agitatorji.

Dva politična demagoga

Brezvestna zloraba nedeljskega protestnega shoda proti davčnim bremenom v strankarske svrhe.

Na nedeljskem shodu hišnih posestnikov sta se oglašila tudi klerikalni poslanec Smodej in najnovejši radičevcevec g. Pucelj. Oba gospoda sta to priložnostno brezvestno zlorabila v svoje strankarske politične namene. G. Pucelj, ki je predsedoval shodu in ga vodil, je zagrešil veliko pogreško, da je mirno trpel netaktnost dveh političnih demagogov.

Skodoval je radi tega predvsem stvari, kateri je bil posvečen nedeljski shod. Mesto, da bi se na shodu govorilo samo strogo stvarno, sta poslanca Pucelj in Smodej uganjala najgršnje demagogijo in hujškarijo v prilog svojim političnim strankam. S tem sta spodkopala efekt protestnega shoda, ker na strankarsko zmagarstvo klerikalcev in g. Pucelja v državi nihče ne pologa važnosti. Smodejev in Puceljev govor je celo prireditev kompromitiral.

Ako je bila ta politična zloraba že v naprej nameravana, potem ni bilo lojalno, da se je vabilo na shod tudi napredni ljudje ter apeliralo na podporo naprednega časopisa in naprednih politikov. Za nas je vsekako ta prireditev zadostno svarilo za bodočnost.

Za politično zrelega udeleženca nedeljskega shoda ni bilo težko spoznati, kako perfidna demagogija je bil govor posl. Smodeja. Hujškal je proti vladi, proti Beogradu in je napredne poslance delal odgovorne za previsoke davke. Končno pa je s številkami sam ovrgel vsa svoja prejšnja in poznejša izjavljanja ter razodel skrivnost davčne obremenitve v Sloveniji. Povedal je, da proračun, ki ga je izdelala vlada in odobril parlament predpisuje Sloveniji za leto 1924-25. neposrednih davkov 74 milijonov, a da jih je plačala 114,2 milijona Din. torej za 40 milijonov ali za 35 odst. več. V istem proračunskem letu bi morala Slovenija plačati 33 milijonov dohodnine z dokladami, finančno delegacija pa je predpisala 62 milijonov ali 90 odst. več kot predpisuje proračun. Ali niso te številke najboljši dokaz, da leži glavna krivda neznošnih davčnih razmer na naši ljubljanski davčni praksi? Niti izenačitev davkov ne bi toliko odpomoglo neznošni davčni obremenitvi, kakor pa odprava preli-

ranega birokratizma in fiskalizma pri finančni upravi v Sloveniji. Baš to dejstvo je v svojem dopisu podčrtal in zigosl dr. Puc.

Gospod Pucelj je razkladal svoja razočaranja v politiki. Silno zameri vladi, da nove carinske tarife ni sporočila najprej raznim spekulantom, predno jo je izročila parlamentu. Tudi g. Pucelj se zdi vse slabo, kar se v Jugoslaviji pozitivnega dela. Le takrat, ko je njegova državniška roka vladala v političnem resortu so bili zlati časi — za ljudstvo. Njemu in g. Smodeju ni prav, da se nujni zakoni v parlamentu tudi nujno obravnavajo, rada bi imela, da bi se v Narodni skupščini le razsajalo in govorilo na občo nezadovoljnost naroda. Atmosfera nezadovoljnosti je za obstoj današnjih slovenskih opozicijskih politikov neobhodna. Oni živijo od rovanja in demagogije, a v trenutku, ko jih pokličeš na delo, ne znajo nič, ne storijo nič. To se je več kot jasno pokazalo takrat, ko so klerikalci sedeli v vladi, v kateri so imeli kar tri ministre in katere skoraj vsemogočni podpredsednik je bil dr. Korošec. Ljubljanski hišni posestniki, ki so bili na shodu, bi bili mogli poborati g. Smodeja tudi to, zakaj so klerikalci kot gospodarji v mestni hiši tako nesumljeno drli ljubljance ter zapravljali denar in premoženje našega mesta in njegovega prebivalstva. V trenutku, ko je g. Smodej obtoževal državo, da ropa Slovincem denar, je popolnoma pozabil, na kako brezvesten način izmozgava politična duhovščina slovensko ljudstvo v »božjo čast«. Samo v fašistovski Rim so klerikalci odnesli več milijonov slovenskega denarja in za afrikanke zamorčke iztisnejo iz slovenskega človeka nad 800.000 Din na leto.

Demagogija g. Pucelja in Smodeja je bila prava žalitev za vse trezne udeležnike nedeljskega shoda in je dokaz brezvestnosti one politike, ki nikjer ne zna in ne more stvarno gledati na težke probleme našega naroda, temveč smatra te probleme le kot dobrodošlo priliko, da pristavlja k ognju svoj partizanski lonček morda sebi v prid a prav gotovo ljudstvu v škodo.

Nova carinska tarifa

Od zelo uglednega gospodarskega strokovnjaka smo dobili naslednji dopis:

Nova carinska tarifa je sestavljena v vidu zaščite domače produkcije in so vanjo vnešena povečanja carinskih postavk tudi za one proizvode, za katere moramo že sedaj s sigurnostjo računati, da bo treba pri prihodnjih trgovinskih pogajanjih koncedirati popuste, odnosno jih vezati. Tudi se je pri sestavi carinskih postavk vračunala poprej obstoječa luksurna taksa, ki se je na podlagi zakona o prometnem davku iz leta 1921. pobirala od raznih vrst luksuznega blaga.

Za nekatere industrijske predmete se je morala povečati carina, ker so se ukletile ugodnosti carine prostega uvoza za sirovine, polfabrikate kakor tudi za stroje, ki so dosedaj na podlagi rešenja ekonomsko - finančnega komiteja z dne 23. septembra 1920. uživali carinsko prostost. Nova uvozna tarifa uvaža tudi carino za monopolne predmete, da bi se domačim podjetjem, ki izdelujejo monopolne predmete, nudila zaščita pred tujim konkurenco.

Carinska tarifa pa uvažuje tudi interese konzumentov, da ne bi povzročila neupravičene ali preterane draginje. Carinske postavke so povečale le, kolikor je bilo neobhodno potrebno, torej v zelo umernih mejah, da ne bi pri važnih življenjskih potrebščinah nastopil porast cen. Kolikor so tarife za nekatere predmete povečane, bodo tudi v najkrajšem času nadomeščene z minimalnimi pogodbenimi postavkami, ko bodo sklenjene pogodbe z Avstrijo, Češko-slovaško, Madžarsko in Nemčijo ter ostalimi zapadnimi državami, kar se pričakuje še v toku letošnjega leta. Pogodbena tarifa s kraljevino Italijo, ki je bila sklenjena pred letom dni v Beogradu, stopa obenem z novo carinsko tarifo v veljavo.

Važna novost je tudi, da je izvozna tarifa sestavljena v zlatu, dočim je bila doslej določena v srebru in se ni pobirala nikak nadavek (afizir). Po členu 24. zakona o splošni carinski tarifi velja nova izvozna tarifa, kolikor je ugodnejša in nižja od poprejšnje izvozne tarife, tudi za že ocarinjeno blago, ki na dan 20. junija še ni prešlo državne meje.

Važna je sprememba med carinskimi postranskimi pristojbinami uvedba poslovnih takse, ki znaša pri uvoznem blagu, ki je oproščen plačanja carine, 5 zlatih par za vsake 100 kg kosmate teže, odnosno za komad, najmanj pa 20 par od vsake pošiljke. Za blago, ki plača carino in ki se carini po kosmatosti teži, znaša poslovna taksa 20 par od 100 kg. za vse ostalo blago pa 30 par. Pri izvoznem blagu se računa poslovna pristojbina 2 zlati pari za 100 kg kosmate teže, najmanj pa 5 par za vsako pošiljke.

Tudi rok svobodnega ležanja za blago v carinskih skladiščih je po čl. 18. novega zakona povečan na 3 dni.

Velika konkurenca naši embalažni industriji bo obstojala v tem, da se dovoljuje carine prosti uvoz uporablene posode in zabojev v svrhu izvoza domačega blaga.

Za obrtniške in industrijske kroge je

važen člen 11. carinskega zakona, ki omogočuje reparaturen in oplemenitveni promet z inozemstvom pod pogoji in določbami, ki jih bo izdalo finančno ministrstvo v sporazumu z ministrstvom trgovine in industrije. Tako upamo, da bomo končno prišli do pozitivne regulacije tega važnega prometa.

Obenem s carinsko tarifo je izdala generalna direkcija carin obširen predpis o izvrševanju zakona o novi carinski tarifi z uvožno in izvožno tarifo, ki v podrobnostih določa kompetence in regulira postopek pri carinjenju blaga.

Nadaljne carinske postavke

Za moko vseh vrst (izvzemši rižev kate) plača 25 — 20; znaša uvozna carina 14 — 10, krompirjeva, griz plača 40 — 30; jedilno olje 70 — 50; masna industrijska olja 40 — 30; rafinirani sladkor v grudah 40 — 30, v kockah 55 — 40; v prahu 40 — 30; melasa 10 — 8.

Alkohol plača 1000 — 800; vino do 12 odst. v sodih 170 — 130, v steklenicah 350 — 250; od 12 odst. do 22,5 odst. po 10 Din za vsak procent več; pivo v sodih 80 — 60, v steklenicah 100 — 80; kvas vinski in pivski 14 — 10, pekovski 130 — 100; mineralne vode 14 — 10; otrobi 2 — 1,50; makaroni 100 — 80; bonboni 200 — 150, fini 250 — 200; čokolada 250 — 200; sir fini 200 — 150, običajni 60 — 40.

Za tobak se plača 400 — 300, za cigare 600 — 500, za cigarete 700 — 600.

Rude in kovine so po večini proste; ružjavi in kameitni premog ter lignit plača 0,4 — 0,3, briketi 0,50 — 0,60; antracit in koks sta prosta. Mineralna olja plačajo: nafta v cisternah 5 — 4, v sodih 6 — 5, nafta za rafinerije je prosta; bencin v cisternah 16 — 13, v sodih 40 — 30; petrolej 7 — 5, v sodih 9 — 7.

Sveče iz voska 250 — 200, stearina 120 — 90, lojve 70 — 50. Milo običajno 80 — 60, fino 150 — 120.

Sol kamena 0,70 — 0,50, morska 2,50 — 2, škilski soliter 12 — 10, kalijev soliter 40 — 30; modra galica 25 — 12; karbid 50 — 40; kisova esenca 250 — 200, ako ima preko 800 g kisline na liter se plača za vsak gram več 0,25; saharin 12.000 — 10.000.

Črnilo tekoče običajno 80 — 60, v posodah do 1 kg 100 odst. več, v prahu 250 — 200, hektografsko, litografsko 250 — 200, travkovi za pis. stroje 700 — 500; kreda bela 20 — 15, barvasta 40 — 30; svinčniki običajni črni 80 — 60, barvasti 100 — 80; fini 150 — 120 odst. 200 — 150.

Oljnat fižež 80 — 60, alkoholni 120 — 90; fižež za lakiranje 130 — 100.

Parfemi z etrom ali alkoholom 1400 — 1000, puder, rumenila, pomade 1400 — 1000. Umetna gnojila: fosforitna moka, superfosfat, Tomažev žlindra 250 — 2.

Dinamit 130 — 100, druga eksplozivna sredstva 150 — 120, žigice lesene in iz pasirja 80 — 60, iz stearina, voska 150 — 120.

Bombaževina beljena, barvana vseh vrst 10 — 8, (odpadki za predelavo so slobodni), bombažev predvilo enožilno št. 12 in manjše sirovo 25 — 20, beljeno 40 — 30, barvano in tiskano 45 — 35, preko 12 do št. 29 30 — 25, 45 — 35, 55 — 40, do št. 50 40 — 30, 55 — 40, 60 — 45, preko št. 50 za 5 Din več pri vsaki vrsti. Predvilo dvožilno in večžično po zgorajšnji numeraciji in kategorijah 30 — 25, 45 — 35, 50 — 40, 40 — 30, 55 — 40, 60 — 45; 45 — 35, 60 — 45, 65 — 50; 55 — 40, 65 — 50, 70 — 55. Predvilo preko

št. 60 importirano od tovarna za tkanine so slobodna. Niti (cvrni) za prodajo surov 130 — 100, beljen 150 — 120, barvan 180 — 140. Gladke tkanine plačajo po težini na 1 m² in po številu žice (niti) na cm² od 200 — 150 do 450 — 350. Pletena roba po metru 400 — 300, nogavice iz bombaževine preko 700 g v tucatu 600 — 450, izpod 700 g 850 — 650, iz volne preko 1 kg na tucat 800 — 600, pod 1 kg 1000 — 800, rokavice 650 — 500, volnene 800 — 600, čipke vseh vrst 1500 — 1200, travkovi tkani 500 — 360, pozamentirje 520 — 400, vrvi in konopci iz bombaževine nad 1 mm 130 — 100, iz konopljice od 1 do 5 mm 130 — 100, preko 5 mm debeli 100 — 80; volnene tkanine s preko 700 g težine na 1 m² 320 — 250, od 500 — 700 g 400 — 300, 300 do 500 g 460 — 350, manjše 400 — 300 — 250 — 200.

Konfekcija po blagu iz katerega je napravljena in še 250 odst. odn. 200 odst. Za posebne okrase in luksuzno opremo se računajo dodatki od 10 odst. do 50 odst.; klobuki: svileni brez razlike 9 — 7 Din od komada, iz drugih tkanin opremljeni 5,50 — 4, neopremljeni 2,5 — 2, iz klobučevine opremljeni 4 — 3, neopremljeni 2,50 — 2, ženski slamniki opremlj. 6,50 — 5, neopremljeni 4,50 — 3,50, moški slamniki 2,50 — 2, odn. 2 — 1,50, okrašeni ženski klobuki 10 — 8, vse po komadu.

Dežniki in solnčniki z navadnimi ročaji a svilo ali polusvilo prevlečeni 9 — 7, navadni 6,50 — 5, s finimi ročaji (pozlačeni, posrebrni, od slonove kosti itd.) 12 — 9, 8 — 6, vse od komada.

Usnje podplat v kruponih 170 — 130, juht, blank v komadih težjih od 3 kg 170 — 130, 1 — 3 kg 230 — 180, manjše nego 1 kg 280 — 220, boks in svinjina 320 — 250, ševro 400 — 320, lak usnje 420 — 300, umetno usnje 45 — 35.

Obutev: čevlji po težini od 520 — 400 do 1500 — 1200; za dečo do 17 cm dolžine 2000 — 1600; rokavice iz usnja brez podlog 2300 — 1800, s podlogo 2000 — 1500, strojni jermeni 250 — 200, sedlarski izdelki 325 — 250, z navadnimi kovinskimi okraski 400 — 300; torbarski izdelki od 520 — 400 do 1000 — 800.

Pletarski izdelki: navadna pletarska roba 50 — 40, kovčigi 100 — 80, drugi od 250 — 200 do 750 — 500. Metle 130 — 100, krtače navadne iz rastlinskega materiala ali železa ne žice 130 — 100, iz živalskih dlak 250 — 200, s finimi lakiranimi ali poliranimi držaji 400 — 300; sita in rešeta z leseno, pločevino, nato ali železožično mrežo 130 — 100, z mrežo od konjske dlake, predvilo ali kovinske žice 250 — 200, s svilenom mrežo 500 — 400.

Surov gradbeni les 14 — 10, furniri surovi 20 — 15, barvani, lakirani, politirani 40 — 30, parketi surovi 25 — 20, barvani, politirani, lakirani 50 — 40, zobotrebi, obešala 50 — 40, palice, ročaji 500 — 400, z rezbarijami ali finim materialom 800 — 600, sodi, čebri surovi 35 — 25, kolarski izdelki navadni 35 — 25, pohištvo surovo 150 — 120, politirano, lakirano, barvano 250 — 200, s podlogo in gvezelco 200 — 150.

Papir tiskarski št. 60 g težine 15 — 12 (rotacijski polovico), drugi 25 — 20, za risanje 50 — 40, pisalni 55 — 45, knjige v državnem jeziku v polah 100 — 80, mehko vezane 150 — 120, trdo vezane 200 — 150; v tujih jezikih mehko vezane slobodno, trdo vezane 50 — 40.

Gospodarska obnova Nemčije

15. oktobra 1923. je rentna marka nenadoma stopila na mesto dotedanje papirne marke, ki se je blizala že trilijskemu delu svoje nominalne vrednosti. Bil je že čas, zakaj funkcioniranje celokupnega nemškega gospodarstva je postalo nemiselnost. Kalkulacije v papirnih markah so bile nemogoče. Izginila je sleherna sigurnost in delavci ali uradniki, ki je danes prejeli milijarde, ni tekem nekaj dni že mogel z njimi ničesar več kupiti.

Zatorej se je celokupno nemško prebivalstvo globoko oddahnilo, ko je zvedelo za revalorizacijo denarja. Rentna marka se izpočetka ni zdelo posebno solidna inozemskim strokovnjakom. Zato jih je nenavadno iznenadilo zaupanje ljudstva v novi denar, zaupanje, ki mu je omogočilo obstoj do izvajanja Dawesovega načrta, ko se je zopet pojavilo zlato.

Danes, po več kot enoletni stabilnosti, se že da govoriti o kupni moči nemške marke, ki je sorazmerno majhna. Delavske mezde so dosegle predvojno višino, toda življenje je za 40 odstotkov dražje kot pred vojno. Nemški delavec torej še nadalje trpi pod dragino življenjskih potrebščin, ki je n. pr. francoskemu delavcu navzile njegovega neprestanemu pritoževanju doslej prizanesla. Razlika je še večja glede luksuznih predmetov in vseh stvari, ki jih srednja denarnica ne more doseči. Hotelska soba, ki stane v Berlinu 14 mark na dan, t. j. 65 francoskih frankov, stane v Parizu le 25 do 30 frankov v prvovrstnem hotelu. Pripomni je, da je v Berlinu v ceno prenosišča všteta napitnina, ki znaša 10 odstotkov in 27 odst. državnih in občinskih taks.

Nasprotno pa so stanovanjske najemnine še nizke in tako neprimerne, da puščajo lastniki svoje hiše brez popravila. Ravnotežje v proračunu, na katero so Nemci tako ponosni, se je doseglo ravno s pomočjo visokih taks, ki zadevajo z vsi silo razne potrebščine, posebno one, ki se jim odreka nezgodnost, n. pr. tobak in vino. Davki se izterjajo z neusmiljeno strogostjo. Tako plača nemški delavec 10 odst. davek na svojo plačo, ki se odtrga kar pri podjetniku pred izplačilom mezde.

Vsled revalorizacije marke in pobiranja visokih davkov, ki so precej dobro razdeljeni, se nemško gospodarstvo hitro popravlja, vendar je pred njim še dolga pot, zlasti da izvolyuje svetovni

industrijski trg, ki mu je postal težko pristopen radi zaščitne carine. Toda nemška industrija se bori energično in njena brezprimerna organizacija ji dopušča še vedno dovolj nizke cene, da lahko tekmuje z izdelki drugih dežel. Tako se ji je nedavno posrečilo dobiti naročila za ladje iz same Anglije, kar zveni naravnost neverjetno.

Električna industrija se neprestano razvija. Nemci nimajo na razpolago tistih vodnih sil kot Švicariji ali Francozi, zato pa imajo lignit, svojčas zemanjano bogastvo, ki se danes vestno izrablja. Velike centrale v Knapsacku blizu Kölna, v Golpi in v Bitterfeldu na Saškem, v Finkenheerde pri Frankfurtu ob Odri so zgrajene kar na terenu, kjer se kopije lignit.

Rlavi premog je slabo kurivo, ravno zato pa so stroški za njegovo izkopavanje skrčeni na minimum in ker se uporablja na licu mesta, popolnoma odpadejo prevozní stroški. Namesto da se prevažajo energija v vagonih v obliki malovredne materije, je pač pametnejši in cenejši prevoz potom žic v obliki električnega toka.

Kemična industrija, ki je bila visoko razvita že pred vojno, izvaja danes prave čudeže. Tako n. pr. izdelujejo iz lignita in mastnega premoga velike količine esence in olja, ki ga uporabljajo kot gonilno silo za tovarne in snlohe težje avtomobile. Kompetentni industriji trdijo, da bo mogla Nemčija že v najbližji bodočnosti na ta način sama kriti celokupno svojo uporabo mineralnega olja in ne bo več odvisna od inozemstva.

Nemčija torej stalno popravlja svoje gospodarstvo. Denar je stabilen in če je njegova kupna moč še slaba, so temu krivi težki davki na življenjske potrebščine, ki so vse podražili.

Politične beležke

— Nova velika skupščina SDS v Varaždinu. Za nedeljo dne 25. avgusta se v Varaždinu pripravila velika zbor SDS, ki bo nova manifestacija širokih slojev za narodno in državno edinstvo. Že februarška skupščina v Varaždinu je pokazala, kako se ideja SDS naglo razširja v Medimurju in Zagorju, kjer je cela vrsta radičevskih organizacij prešla v tabor Samostojne demokratske stranke. Skupščina dne 25. avgusta bo nacionalna manifestacija enakega ali morda še večjega stila kakor je bil veliki zbor SDS v Sisku. Tudi v Varaždinu dšpe večje število narodnih poslancev in prvoboriteljev, nim na čelu minister Svetozar Pribičević. Računati je, da se bo velike varaždinske skupščine govorbo udeležilo tudi dokaj Slovencev.

— Neutešna pričakovanja. Povodom verificiranja anketiranih radičevskih mandatov pričena je novine zagrebskega konzerna Tipografije graditi nove, uprav perversne kombinacije. Tako osobito »Jutarnji list« nestrno pričakuje vlado RR in blagovolji pristati celo na to, da bi v novi vladi poleg 11 radikalov in 5 radičevcev sedel tudi še en samostojni demokrat. Privolil pa bi seveda tudi še na več portfeljev samostojnim demokratom, če bi ga le kdo za to vprašal. Kajti Tipografiji in Radiču je glavno, da pride do skupne vlade. In zagrebska »Rije« jasno razodeva, kakšne spekulacije se skrivajo za tem neutešnim pričakovanjem, na katero stavlja zadolžena Tipografija vse karte. Stinesov konzern je propadel, pomoč pa je vrlo nujna. Enako znano je tudi, da je Radičeva familija zabredla v denarne težkoče. Pričevje aristokratske palače, kupljena za 12 milijonov Din, se nikakor ne more izplačati. Pa če bi tudi vsi radičevski poslanci poklonili vse svoje dnevnice, pa če bi tudi kdorkoli na lepem poklonil 12 milijonov Din, se palača ne more izplačati, ker ne donaja niti fička dohodkov, marveč požira samo stroške. In kje so če obresti na 12milijonski dolg! V zvezi s Pričevje palačo hira tudi radičevski »Zadružni Savez«, dočim so vsi dohodki, posebno pa članski davek seljakov za iluzijo republike, skoro popolnoma usahnili. Iz teh razlogov je razumljiva zveza med šefom Tipografije in Radičevu familijo. To je skupna kompanija, ki stoji pred krahom. Njim se žuri. Zato živijo v neprestanem pričakovanju nove vlade RR. Toda vlade ni. Ni težko biti preok za skorajšnje dni. Parlament bo rešil še najnujnejše tekoče zadeve, predvsem nove dvanajstine, nato pojde na počitnice. A situacija ostane neizpremenjena, kakor od volitev do danes.

— Neverjeten vpliv ima zadnje čase opozicija na vladno večino, kakor se to dá razbrati iz »Slovenca«. Ne samo, da se v sekciji za zakon o osnovnih šolah minister in njegova večina plajo umikata pred g. Sušnikom, se vladna večina slepo uklanja opozicijscem tudi pri glasovanjih v posameznih parlamentarnih odborih. Ravno v tako važni zadevi, kakor je verifikacija anketiranih radičevskih mandatov, poroča večinski »Slovenec«, da je verifikacijski odbor samo vsled energičnega nastopa opozicije verificiral radičevske mandate. In sicer soglasno! Sodeč po takem vplivu opozicijskih poslancev, nastaja tudi vladno večino v plenumu siliti k soglasnosti. A mesto da bi to razodel, pravi »Slovenec«: »Sedaj nastaja vprašanje, kdaj bodo ti (radičevski) mandati verificirani v Narodni skupščini...«

— Besede in dejanja. Klerikalci in pucljevci radi jemljejo v zakup slovenskega kmeta. Kar sline se jim cede, kadar odkrivajo svojo ljubezen do kmetov volilcev. Kadar pa treba za kmeta

kaj storiti, takrat mora edino dr. Žerjav nastopiti. Tako je tudi v zadevi izvoznih carin za živino. Niti Pucelj, niti 19 tigrov se ni pobrigalo, da bi se živinorejcem olajšal izvoz živine, da si je danes vsespovsod nastala že katastrofalna nadprodukcija živine in je radi porasta dimarja malone ves izvoz izpodvezan. Zopet je bil dr. Žerjav, ki je v ministrcem svetu opozoril na veliko škodo, ki se godi radi izvoznih tarifov živinorejcem ter zahteval času in razmeram primerno ureditev tega vprašanja. Pa bodo klerikalci in pucljevci še kričali, da je dr. Žerjav sovražnik kmeta! Besede in dejanja — to je pač dvoje različnih stvari. Politična gobeždala imajo v zakupu besede, dejanja pa prepuščajo demokratom.

Iz demokratske stranke

Hrastniška krajevna organizacija SDS je poslala g. ministru dr. Žerjavu od okoli 30 upokojencev podpisano prošnjo, naj se zavzame tudi zanje, ko se bo odločalo o pokojninah rudarjev. Na tamništvu SDS v Ljubljani pa je bila odposlana želja, naj se skuša doseči pri odmeri davka na ročno delo ekstenstivni minimum, a dokaj višji, kakor je sedaj objavljen, ker po sedanjem načrtu bi bil le redkokdaj tako srečen, da bi bil oproščen. Najno potrebno bi bilo tudi gledati na število rodbinskih članov!

Sv. Krištof pri Laškem. V nedeljo dne 28. t. m. ob 8. dop. se vrši širša odborova seja K. O. J. D. S. Sv. Krištof v posebnosti gostilne Tačina. Ker so na dnevnem redu važne gospodarske zadeve je polna udeležba obvezna. Dnevni red glasom doposlanih vabil. — Tajnik.

Sarajevski atentat!

Grozote svetovne vojne ?

Sodišče

§ Krivoprišestvo. Janez Poljak, posestnik sin v Brodu, je bil osumljen, da je začetkom tega leta lovil v tujem lovišču ter pri tem ustrelil zajca. Pri razpravi je predlagal, da naj se zaslišijo tudi njegovi najbližji sorodniki, t. j. oče, mati, sestra in žena. Ti vsi so pri razpravi mirno vesti prisegli, da se je osumljenec nahajal kritičnega dne ves čas doma in da torej ni govoril o njegovi krivdi. Ker pa so druge priče notkino in še bolj verodostojno potrdile dejanski stan, s katerim je bil obtežen obtoženeec, je bil res obsojen. Po obsodbi je sam priznal krivdo in prišlo je na dan, da so se dogovorili med seboj, da bodo iz priznanosti in ljubezni, da ga rešijo kazni, vsi pričali zanj in krivo prisegli. Zoper vseh pet se je vršila razprava pred ljubljanskim deželnim sodiščem in so bili obsojeni vsak ne en mesec težke ječe.

§ Nasilje. Franc Černe, delavec v Vevčah, ga redko popije kaj več, ampak če ga, ga pa tudi takoj preveč. Ta slaba lastnost mu je naprtila neprijetnost, da se je moral zagovarjati pred ljubljanskim deželnim sodiščem radi nepremišljenih dejanj, izvršenih v precejšnji prijanosti. Ko se je namreč takole malo preveč nasrkal sladke kapljice, je stopil iz gostilne grede k dvema mirmna šetalcema ter ju nahužil z neprijazno pretirno: »Danes morata biti še dva mrzla«, kar je v obeh napadenih seveda izrazilo neprijeten občutek nemira, posebno ker je bil Černe oborožen s pištolo predpotopnega modela in vzorne konstrukcije. Eden napadenec, Ivan Zulovec, se je tudi raje takoj umaknil v svojo hišo, kamor pa mu je razboriti napadelec sledil in v večji oddal dva strela, ki pa sta zadela le šipo nad vrati. Ko se je v hitrem koraku Zulovec umaknil iz bojne črte v stanovanje, je pridrl neugnanec za njim, začel zbijati po oknih in razbijanju, je odvrnil: »Izgini, da te ne ubijem!« Po teh besedah se je premislil in odšel, pa le za kratek čas, kajti kmalu se je spet vrnil. Tako je trikrat obiskal preplašeno družino, dokler se slednji ni odločil, da odide definitivno. Ker je bila pištola itak v takem stanju, da si je težko misliti, kako bi mogla napraviti človeku pomembno škodo in ker ni bilo njegovih nepremišljenih groženj preveč resno jemati, ga je sodišče obsodilo le na 14 dni zapore in si pridržalo slovitno pištolo, za katero bi bil primeren prostor treba zbrati v muzeju.

§ Svetletočnik z Italije. Samoten romar si cer, ampak izdaten in nezadovoljen je mesarski pomočnik iz Padove, mož donečega Imena, Dante Piccinoti. Konec marca t. l. je priromal v našo ožjo domovino v času, ko se je Italija začela polniti z našimi ljudmi. Prišel je brez vsakršnih dokumentov edino v namenu, da si kaj pridobi. Izdajal se je za premožnega konzernega prekopovalca in prenočeval v hotelu »Južni kolodvor« ter posejal ljubljanske in okoliške hleve in seje me. Ščasoma pa mu je od samega ogledovanja zmanjkalo denarja in vrgel se je na ugodne kolesarske kupčije. Tako je na potu iz Vrhnice v Ljubljano izmaknil kolo Franceta Novaka in se odpeljal z njim proti Podpeči, kjer ga je vnovič. Kmalu nato je skušal na Viču odpeljati kolo, kar pa se mu vsled pozornosti lastnika ni posrečilo, pač pa je še istega dne ukradel kolo Karolu Brežiču na Logu ter ga skušal prodati nekemu mehaniku. Razen tega je pod pretvezo, da je njegov oče bogat mož in da mu bo v najkrajšem času poslal 10.000 lir, izvalil Karlu Čepnu 200 Din mimogrede odnesel nekemu hotelskemu uslužbenemu ne baš slabo vsoto 60 Din. Pri aretaciji dne 4. aprila (tako kratka je bila njegova slava) je skušal uteči skozi zapeto okno hotela »Južni kolodvor«. Ker mu je pri tem stavila šipa nekaj ovir, jo je seveda razbil, kar pa mu ni pomagalo uteči in se je kaj kmalu moral zagovarjati pred ljubljanskim deželnim sodiščem, ki ga je obsodilo na 2 meseca težke ječe in izgon iz države.

Naši kraji in ljudje

Spomenik kralja Petra v Velikem Bečkereku

Kipar Rudolf Valdec je izgotovil spomenik kralja Petra Osvoboditelja, ki se odkrije v Velikem Bečkereku čez leto dni, na Vidov dan 1. 1926. Spomenik predstavlja kralja Petra kot jezdeca na konju v polnem diru. Kralj vrtka izdrži meč baš nazaj v nožnico. Kipar je napravil spomenik po ideji: »Končal sem delo, osvobodil sem narod, pa devam meč v nožnico.»

Kip Rudolfa Valdeca je visok štiri metre, podstavek takisto štiri. Višina celokupnega spomenika bo znašala osem metrov. Spomenik bo torej tako visok kakor kip bana Jelačića. V ateljeju kiparja Valdeca v Zagrebu (Bosaška ul.) se nahaja sedaj model spomenika v naravnih velikostih. Te dni si je ogledala kip posebna komisija bečkereškega odbora ter je izrazila nad delom Rudolfa Valdeca svoje popolno zadovoljstvo. V komisiji so bili gg. Andra Stefanović, dr. Hubert Prpić, Jurony in polkovnik Pavlović. Rudolf Valdec izvršuje sedaj še nekatere malenkosti, in ko bo z njimi pri kraju, se prelije spomenik v bron.

Kipar Valdec je delal na spomeniku celo poldrugo leto. Strokovnjaki, ki so delo videli, zatrjujejo, da je to najlepši, najboljši in najresnejši spomenik kralju Petru od vseh spomenikov, ki so doslej nahajajo v naši državi.

Zdravniki Zveze narodov v Zagrebu

Poročali smo že, da so prispeli zdravniki-odposlanci Zveze narodov v Zagreb, da si ogledajo tamošnje zdravstvene naprave in poročajo pozneje na pristojnem mestu. Zdravniški zbor šteje petnaest članov in ima na programu obisk vseh mogočih ustanov za higijeno in zdravstvo.

V torek so si zdravniki ogledali mestni fizikat, dijaško mezo, mestni ambulatorij za spolne bolezni, policijski fizikat, državni dispanser za tuberkulozo, bolnišnice, državni zavod za proizvodnjo animalnega cepiva, antirabični in kemični oddelki epidemološkega zavoda, centralno pokopališče na Mirogoju, bolnišnico za infekcijske bolezni, mestni zavod za razkuzovanje, nove stavbe epidemološkega zavoda, zavod za socialno medicino itd. V sredo je na programu obisk fakultetne klinike za nevrologijo in psihijatrijo, oftalmologijo, interno medicino, kirurgijo in ginekologijo ter poset fakultetnih zavodov za fiziologijo, morfoložijo in biologijo, higijeno, zdravniško kemijo, eksperimentalno patologijo, farmakologijo, sistematično anatomijo in patološko anatomijo. V četrtek je na dnevnem redu obisk Kainovice, državne dependance zavoda za umobolne v Stenjevcu, mestne deške kolonije Klinčasele, drž. umobolnice v Stenjevcu, zdravstvene postaje v Bistri, zdravstvene postaje Južina v Kašini, poset Maksimira. V petek obiščejo delegati Osrednji urad za zavarovanje delavcev, trgovino Penkala, državno invalidsko šolo in ortopedično bolnico sv. Duh. Prehrano, zdravstveno postajo v Šestinih, sanatorij za tuberkulozo v Brestovcu. V soboto se odpeljejo v Prelog ter obiščejo državno bolnišnico za trahom v Čakovcu in Prelogu, ambulatorij v Goričanah, bakteriološko in venerološko postajo v Varaždinu ter kopališče Varaždinske Toplice. V nedeljo se ustavijo zdravniki v Varaždinu, odkoder odidejo v Ivanec, Klenovnik, Lepoglavo itd.

Oficijelni program bo izčrpan dne 28. junija zvečer. Zdravniki pa ostanejo v Zagrebu do 3. julija, ker se želijo seznaniti z zgodovino zagrebškega mesta, z ureditvijo Jugoslavije, z ustavo, statistikami, organizacijo higijene in z metodami zdravniškega delovanja.

Kongres pravnikov naše države

V nedeljo dopoldne se je vršila v Beogradu prva plenarna seja uprave kongresa pravnikov, na kateri so bili prisotni delegati iz raznih pokrajin naše države. Iz Slovenije so bili navzoči gg.: dr. Majaron in dr. Babnik; iz Hrvatske dr. Polić, Peleš in Verona, iz Srbije in Vojvodine Nestorović, Marković, Stefanović, Zlatanović, Subotić in Atanacković.

Na tem generalnem sestanku delegatov pravniških društev je bilo sklenjeno, da se kongres vseh pravnikov iz naše države vrši letos v Beogradu in sicer v dneh 18., 19. in 20. septembra. Na dnevni red pridejo nastopni referati:

1.) Ali in kako je treba uvesti sodelovanje laičnega elementa v kazenskem pravosuđu? O tem vprašanju bodo referirali univ. profesorji dr. Boža Marković (Beograd), dr. Metod Dolenc (Ljubljana) in dr. Stanko Frank (Zagreb).

2.) Ali je treba izenačiti v dednem postopanju dopustiti neomejeno nastopanje priče? Referenti: dr. Dragoljub Arangeljović, profesor beogradske univerze, dr. Srećko Zuglija, univerzitetni profesor iz Zagreba, tretjega referenta pa bo naknadno imenovalo društvo »Pravnik« v Ljubljani.

3.) Ali je treba izenačiti v dednem pravu pravice moških in žensk? Referira dr. Janko Babnik, predsednik višjega deželnega sodišča v Ljubljani. Drugi referenti dosedaj še niso določeni.

4.) Zadržano pravo. Referenti so Mihajlo Jovanović, predsednik kassijskega sodišča v Beogradu in dr. Tokić, svetnik banskega stola v Zagrebu.

Strokovna diskusija o teh vprašanjih bo trajala cele tri dni, nakar se bodo zborovalci podali na izlet v srce Sumadije v Arangeljovac in okolico. Priprave za kongres so že v polnem teku, a vsa potrebna pojasnila glede kongresa se dobe pri Pravniškem društvu v Beogradu, ki ima svoj sedež na okroglnem sodišču.

Velik požar v Ogulinu

Država oškodovana za tri milijone Din.

Iz Ogulina poročajo: V četrtek, dne 18. t. m. kmalu po 11. uri zvečer je nenadoma izbruhnil požar v gospodarskem posloju ogulinskega posestnika Jurija Maralića. Požar se je kmalu razširil na sosedno gostilno ter na monopolno skladišče soli. Na mesto nesreče so takoj prihiti ognjevarci, katerim se je s pomočjo domačinov posrečilo lokalizirati ogenj in rešiti vsaj veliko stanovanjsko hišo, v kateri so bile shranjene ogromne količine tobaka. Preprečili so, da je skladišče ostalo deloma nepoškodovano in da niso postale žrtve ognja tudi sosedne zgradbe, v katerih je bilo za par vagonov bencina in petroleja. Če bi se bile vnele te zaloge, bi bilo v opasnosti celo ogulinsko mesto.

Škoda, katero je povzročil požar, je velikanska. Samo na zidovju je za 300 tisoč Din škoda. Državni monopol ima nad 3 milijone dinarjev škode na zgozrelem tobaku in papirju, katerega je poškodovala voda iz brizgalnic. Kar pa je najžalostnejše na tem požaru je to, da je ogenj zahteval tudi dvojne človeških življenj. Podpredsednik gasilne-

Čevlji platneni - naimodernejše!

V vseh barvah po 100 Din samo pri „VOIKA“, Krekov trg 10 (l. nadstr.)
damski čevlji Din 130—
moški čevlji Din 150—

Tenis

ga društva Ferenbacher, ki je hitel ponosnečencem na pomoč, je padel radi preostalih naporov v nezavest in je naslednji dan umrl. Druga žrtev ognja je hlapec Jozo Francetič, ki je v pijanosti zaspal na seniku ter je dobil smrtonosne opekline. K sreči ni bilo vetra in je več čas požara deževalo. Da ni prišlo vreme samo na pomoč ognjegascem, bi bila katastrofa najbrže še večja.

BLUZE

Crep Din 60—
Creppe de Chine . . . 95—
Svilene vseh barvah . . 120—

Krasna izbira!

P. MAGDIĆ, Ljubljana.

Mariborski občinski svet

Maribor, 23. junija.

Danes popoldne je mariborski občinski svet nadaljeval deseto sejo, ki je bila posvečena tekočim zadevam. Potekla je mirno in stvarno. Uvodoma je župan poročal, da se mora v smislu nove pragmatike postaviti disciplinarni odbor, v katerega je bil izvoljen dr. Juvan kot predsednik, dr. Kukovec, Zmazek in Franc kot člani, dr. Lipold, dr. Strmšek in Pucelj ter dr. Mühlisen kot namestniki. Župan je poročal o nakupu valjarja in drobilca gramoz, ki bi stala skupno 258.000 Din. Omenjena stroja bi kupila mestna občina skupno z okrajnim zastopom, pozneje pa lahko postane proti odplačilu ena stranka lastnik. Obč. svetnik g. Bahun je predlagal, da naj nabavi stroja občina sama. Po stvarnih pojasnilih je bil soglasno storjen sklep v smislu županovega poročila.

Stavbeni urad je izdal načrt o preureditvi županove sobe, da bo odgovarjala reprezentativnemu prostoru mesta. Popravila bi znašala okoli 90.000 Din. Zadeva se je izročila odseku. Na interpelacijo obč. svet. g. Kaca glede kaldrmine je župan odgovoril, da bo stvar uredil in izdal tozadeven elaborat.

Nato je poročal za prvi odsek dr. Kukovec. Obširno se je razpravljalo in zvečer pogodbe med falko elektrarno in tvrdko Derovšek radi električnega toka, nakar se je izročila zadeva odseku. Ob koncu je bilo sprejetih v občinski zvezi 11 prosilcev.

Za četrti odsek je referiral dr. Jerovšek. Nova pravila interneta »Vesna« se na predlog obč. svet. dr. Strmška izročijo še drugemu odseku v pretres. Proda se po določenih pogojih nekaj parcel trem kupcem. Lastnici hiše, v kateri je nastanjeno mestno knjigovodstvo, se zviša najemnina za 100 odst. »Samopomoči« se dovolijo pri mestnem pogrebem zavodu iste ugodnosti, kakršne uživajo že tri podporni društva. K Zvezi za tujski promet pristopi občina z 2000 Din letne članarine. Z ozirom na enakost bonitet v mestnem električnem podjetju, ki jih uživajo nepragmatični nastavljenici, se je sklenilo, da se jim da ob novem letu trinajsta mesečna plača. Prošnja Narodnega gledališča, da se popravi gledališko poslopje, se je izročila stavbenemu uradu. Daljša debata, v katero so posegli občinski svetniki Glaser, Ošlak in dr. Jerovšek, se je razvila pri prošnji hišnih posestnikov, da mestna občina zniža doklade, pobira sama gostaščino in izprazni greznice. Sklenilo se je, da občina ne bo pobirala v letu 1927. več kot 20 odst. doklad. Nadalje je referent poročal, da hoče imeti posestnik hiše, v kateri se nahajajo prostori društva za preskrbo služkinj »Marjanjšček«, te prostore zase, radi česar se je postavil odbor, ki naj stopi v pogajanja s Trgovsko banko radi nakupa vojašnice, kjer se priredijo stanovanja. V odbor so bili po leg župana izvoljeni zastopniki vseh strank: Šostarič, dr. Jerovšek, Glaser, Bahun, Dobravec in Pucelj.

Za podpore je prosilo 20 kulturnih društev. Odsek je predlagal podpore samo onim, ki so v Mariboru, in sicer v znesku 48.700 Din. Obč. svet. Bahun pa je v svojem znanem demagoštvu predlagal, da se naj da samo invalidom 4000 Din, ostalo pa naj se porabi za izboljšanje hrane mestnim revežem. Narodni blok se je že popreje kot običajno pri vseh predlogih zedinil, da bo glasoval za odsekove predlog. Ko pa so klerikalci slišali vabljiv Bahunov predlog za volilni boj, so enostavno zapustili Narodni

blok in glasovali za Bahunov predlog, ki je tako prodrl s 11 proti 10 glasovom. Za odsekove predlog sta glasovala poleg demokratov in NSS samo klerikalca dr. Juvan in predlagatelj dr. Jerovšek. Nemci so se glasovanja vzdržali. Nato se je vršila še tajna seja.

Porote

Maribor, 23. junija.

Težka telesna poškodba

Danes se je moral zagovarjati pred porotnim sodiščem posestnikov sin Janez Muršič iz Oblakov, rojen 1. 1904, ki je sedaj redov 17. art. puka v Valjevu in je začasno na dopustu v Oblakih. Janez Muršič je leni v noči 29. septembra z Jakobom Matjašičem in Vincencem Repičem prečal pri Antonu Holcu v Oblakih jabolka. Med Muršičem in Matjašičem je že dalje časa vladalo napeto razmerje, ker je Muršič nekoč obdolžil Matjašiča tatvine noža in ker je bil Matjašič radi Muršičevega očeta nekoč obsojen v Ptuj na 14 dni zapor. Med delom sta se Muršič in Matjašič sporekla ter je pri tem Matjašič Muršiču očital, da mu bodo njegovo surovost že izbili pri vojaki. Ob 6. zjutraj so delo prekinili. Matjašič in Repič sta odšla na zajutrek v Zagorci k posestniku Francetu Holcu, čegar jabolka so tolkli, Muršič pa je nadaljeval z delom. Ob 10. dopoldne je prišel Muršič k Holcu v Zagorci, kjer je zvedel od gospodinje, da spi Matjašič v hlevu. Šel je na dvorišče, vzel branovlak in vile ter splezal po lestvi na hlev, kjer je spal Matjašič. Tu je udaril Matjašiča večkrat z branovlakom po glavi, nato pa je okrvavljen branovlak vrzel na gumno, vile pa pustil na licu mesta. Jakob Matjašič je bil težko poškodovan na glavi ter so bile vse poškodbe smrtonosne. Teden dni je ležal v nezavesti, ker je imel pretresene možgane, bolehal pa je mesec dni. Radi poškodovanja živčnega sistema je tudi oslepel na levem očesu. Pred sodiščem se je Muršič, ki je bil obtožen hudodelstva težke telesne poškodbe, zagovarjal s silo branom, čes da ga je Jakob Matjašič udaril s pestjo po levem sencu, ko ga je zburil dil. Udaril ga je z branovlakom, ker se ga je zbal kot znanega pretepača. Ta zagovor pa je v nasprotju z obtožbenimi priznanji orožnikom in tudi poznejšimi ugotovitvami. Jakob Matjašič je spal, ko ga je Muršič napadel, in je obtoženec tudi vzel branovlak in vile s seboj na hlev z namenom, da ga napade.

Porotniki so potrdili vprašanje glede hudodelstva uboja in prekoračenja silobrana, nakar je dobil obtoženec 18 mesecev težke ječe. Plačati mora tudi 10.000 Din poškodovanemu Matjašiču.

Svojega moža zastupila

Radi hudodelstva poskušnega zavrtnega umora se je morala zagovarjati pred porotniki posestnica Marija Horvat iz Čvetkovega vrha, rojena 1. 1886. Obtožnica se je poročila 1. 1910. s posestnikom Ivanom Horvatom. Prva leta zakona sta živela v miru in zadovoljstvu, dokler ni prišla vojna. Mož je odšel k vojakom, ženi pa se je do bro godilo, dobivala je podporo in se pričela udajati pijančiji. Mož je bil pred vojno precej skup in je umljivo, da je ženo med vojno v celja prostost zapeljal k svobodnejši življenju. Mož se tudi med vojno ni učil ničesar dobrega pri vojaki, postal je surov, in kadar se je napil ali pa razjezil, ni štedil z udarci napram ženi, kar tudi sam priznava. Moževе batine pa ženo seveda tudi niso odvrnile od pijančevanja in tako so razmere v zakonu postajale čimdalje bolj neznošljive. L. 1924, ko je ležal mož nevarno poškodovan na glavi od neznanega napadalca, je žena tako popivala, da je občina predlagala sodišču v Ormožu, naj se postavi pod varstvo, da ne bodo otroci v breme občini. Dasi pa se to ni izvedlo, se žena vseeno ni spametovala. Da bi se znebila neljubega moža, ki ji je bil na potu v veselo življenje, je letos 24. marca poslala po svojem 12letnem sinu možu v vinograd z arzenom zastupljen skuhan krompir. Sinu je prepovedala, da ne sme ničesar pokusiti od jedi. Med potjo pa je deček vseeno pokusil zastupljeno jed. Postal mu je slabo in in je pričel bruhati. Ker pa ni očetu ničesar povedal, je mož ves krompir pojedel, nakar je deček odnesel lonec in žlico domov, Ivanu Horvatu je kmalu po jedi postalo slabo, začel je bruhati, prišli so ga krči in sicer tako močno, da je padel v nezavest.

! ! RADIO - FILM ! !
! ! RADIO - ZENITEV ?
! ! RADIO ?

Lya de Puilly je v Ljubljani in nastopa v njenem najboljšem filmu

»Komedija življenja«

Izven sporeda Pathe Journal 13.

LJUBLJANSKI DVOR

kino Telefon 730.

Predstave: ob delavnikih ob 4., 6., 8. in 9. — Ob nedeljah ob 11., 3., 5., 6., 8. in 9. uri.

zavest. Ko si je nekoliko opomogel, je poklical sosede, ki so takoj pozvali zdravnika na pomoč. Zdravnik mu je izpral želoce, preiskava kemijskega zavoda v Ljubljani pa je ugotovila, da je bila jed zastupljena z arzenom. Ko se je mudil zdravnik v gorah pri Ivanu Horvatu in je zvedela žena, kaj se je zgodilo, je razbila na drobne kosce lonec, v katerem je sin prinesel očetu jed, ter zagrebla črepinje v gnoju. Ko so naslednji dan prišli orožniki k njej, je trdila, da je lonec slučajno razbila, ter je trdovratno zanikala, da bi dala v jed strup. Tudi pred sodiščem je tajila, da bi zastupila možu namenjeno jed. Trdila je, da se je mož sam hotel zastupiti, Ivan Horvat pa seveda odločno zanika, da bi imel samomorilne namene.

Porotna razprava proti Mariji Horvat je bila po sklepu senata preložena, da pošlje kemijski zavod v Ljubljani strokovno mnenje glede strupa, ki je bil primešan jedi.

Izseljevanje dalmatinskih otočanov.

Pred kratkim smo poročali o nevdružnih gospodarskih razmerah, ki silijo prebivalstvo otoka Korčule k zapuščenju rodne grude. Nedavno se je izselilo zopet 600 duš. Izseljenci so se vkrcali v Splitu na ladjo »Belvedere« ter so se odpeljali v Ameriko, in sicer v Brazilijo.

To je že drugi transport z Blata in Vele Luke na Korčulo, odkoder se je doslej izselilo 164 družin s 1035 člani. Vsi izseljenci so seljaki in so namenjeni deloma v šume, deloma v nasade kave in drugih braziljskih pridelkov. Tam si bodo v potu obraza služili kruh, medtem ko ima naša država cele pokrajine, ki bi jim lahko dale vsega potrebnega za preživljanje brez velike muke.

Dalmacija ima glasom zadnje statistike 12.742 četvrtin kilometrov površine ter 621 tisoč 429 prebivalcev in je potemtakem ena najgostejše obljudenih pokrajin v naši državi. Če primerjamo kvadrato prostora z njegovo kvaliteto, pa vidimo do spoznanja, da je 7000 kvadratnih kilometrov površine v Dalmaciji nerodovitne zemlje. Industrija Dalmacije pa je šele v povojih.

Na Korčuli je položaj zelo neugoden. Občina Blato ima 7118 ha. Velika pa 3586 ha katastralnega zemljišča. Na tem ozemlju živi okoli 12 tisoč prebivalcev večinoma od pridelka vinske trte, katero strahovito zatira filoksena, od oljke, ki redkokdaj dobro rodi, od gozda in žita. Na Blato, ne Vele Luke nimata industrije, radi česar je prebivalstvo šestkrat brez dela. Evo vzrokov, zakaj je izseljevanje s Korčule tako številno.

In vendar bi se dalo temo odpočiti; deloma z industrializacijo, ki bi lahko zaposlila domačo moč, deloma s kolonizacijo korčulskega prebivalstva. Dalmatinci so, kakor znano, delavni ljudje in s svojo žilavo vztrajnostjo mnogo dosežejo.

Dokler se ne bo zavzela država za izboljšanje tega položaja, se življenje naših Dalmatincev ne bo izboljšalo. Problem izseljevanja pa bi morali pri nas že v interesu države samo omejiti, kajti v primeru z Italijo imamo kruha še vedno na prebitek. Treba je samo stvar urediti, pa bomo ohranili naše ljudstvo naši zemlji, ki ima zanj več ko dovolj prostora.

Vesti iz Prekmurja

Novo okrogno sodišče in klerikalci. Klerikalni poslanec dr. Hodžar, rodom iz Ormoža, pravi, da je v zakonodajnem odboru glasoval za sedež novega okr. sodišča v Ormožu. To poročajo tudi »Slovenec« in drugi njihovi listi. Hodžarjev tovariš Šiftar pa pravi, da sta on in njegova stranka za M. Soboto in da hoče voditi posebno deputacijo v Beograd. Tej deputaciji se bo pridružil tudi g. Geza Hartner. Komu naj sedaj verjamemo? Hodžarju ali Šiftarju?

Ukrudena in zopet najdena monštranca. Kakor je »Jutro« se poročalo, je bila pred dobrim tednom ukrudena monštranca iz rim. kat. cerkve v M. Soboti. Storiča so prišli v Ormožu, kjer je skušal prodati dele te monštrance. Zločinca so prepeljali v Maribor.

vršile volitve odbora, pri čemer so bili izvoljeni per acclamationem v odbor gg. Anton Lajovic, Emil Adamič, Janko Ravnik in Niko Stritof ter za namestnika dr. Mirko Rupelj in L. M. Škerjanc. Razen navedenih šteje odbor še pet članov, ki jih imenuje Glasbena Matica, dalje dva zastopnika pevskega zbora (dr. Vovk in Silvij Pečenko) in dva zastopnika Orkestralnega društva Glasbene Matice (dr. Ivan Karlin in inž. Karl Planinšek).

Filharmonična družba vrši sicer tiho, a neumorno važno delo za povzdigo naše glasbene kulture in v tem smislu prireja vsakoletne koncerte, ki imajo namen, orientirati našo publiko o sodobnih glasbenih pojavih v svetovni literaturi s posebnim poudarkom na jugoslovensko glasbo. V svesti si svoje važne kulturne misije je vtrnil občini zbor tudi znatno podporo arhivu Glasbene Matice v svrhu nabave not, kajti arhiv Glasbene Matice si vsled težkih poveljnih razmer že dolgo časa ni mogel nabaviti prepotrebne materiala za kompletacijo in nakup novejših del, ki bi bila vredna, da se pri nas izvajajo. Po izvolitvi odbora je predsednik zaključil občini zbor.

Občni zbor Filharmonične družbe v Ljubljani

V ponedeljek dne 22. junija ob 8. uri zvečer se je vršil v dvoranji Glasbene Matice redni občini zbor filharmonične družbe pod predsedstvom g. Antona Lajovica. Družba, ki je pred prevratom bila močna postojanka nemstva v Ljubljani, se je po osvoboditvi reformirala v eno naših najvažnejših kulturnih in poleg Glasbene Matice tudi najpomembnejših glasbenih institucij pri nas. Redni občini zbor se je vršil ob srednji udeležbi članov. Po izčrpnem tainškem in blaginjskem poročilu, ki sta bila oba z odobravanjem sprejeta na znanje, so se

ELITNI KINO

Matica

Telefon 124.

Predstave ob:

1/24., 1/48. in 1/410. url.

Umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Ljubljenc cele Ljubljane — najboljši francoski komik

BISCOT

in ostali, samo najboljši igralci francoskih gledališč igrajo glavne vloge v priznani najboljšem VII. velikem Gaumont-filmu

BARRABAS

kateroga nikakor ne smete zamuditi!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji:

Mariborsko gledališče

Sreda, 24. Zaprt.
Četrtek, 25.: »Stambulska roža«. Premijera.
Petek, 26.: »Snežulčica«. Priride dečka osnov na šola v korist Podpornemu društvu revnih učencev.
Petek, 26. ob 20.: »Stambulska roža«. B. Sobota, 27.: »Stambulska roža«. A. Nedelja, 28.: »Ugrabljen Sabinka«. Zadnjič v sezoni.
Ponedeljek, 29.: »Stambulska roža«. C. (Kuponi).
Torek, 30.: »Stambulska roža«. E. (Kuponi).
Zaključna predstava v sezoni.

Mariborsko gledališče. V četrtek 25. junija se uprizaro Fallova opereta v treh dejanjih »Stambulska roža«. Opereta, ki je znana širom Evrope in izven njenih me, je bila celo vrsto let eno najprivlačnejših glasbenih del te vrste. Ker je vprizoritve operete precej odvisna tudi od zunanje opreme, je gled. uprava ukrenila vse po-

trebno, da bo nudila občinstvu čim dostojnejšo predstavo: nabavilo se je več novih kostumov ter tudi nekaj novih kulinskih delov. Režija je poverjena g. Kurtu Bachmanu. Naslovna vloga je v rokah g. Mitrovičeve. Ostale vloge pa zasedajo gđ. Lubejeva in gg. Janko Hastovič, Rasberger, Urvalek itd. Dirigira ravnatelj g. A. Mitrovič.

Občni zbor Filharmonične družbe v Ljubljani

V ponedeljek dne 22. junija ob 8. uri zvečer se je vršil v dvoranji Glasbene Matice redni občini zbor filharmonične družbe pod predsedstvom g. Antona Lajovica. Družba, ki je pred prevratom bila močna postojanka nemstva v Ljubljani, se je po osvoboditvi reformirala v eno naših najvažnejših kulturnih in poleg Glasbene Matice tudi najpomembnejših glasbenih institucij pri nas. Redni občini zbor se je vršil ob srednji udeležbi članov. Po izčrpnem tainškem in blaginjskem poročilu, ki sta bila oba z odobravanjem sprejeta na znanje, so se

gije, se samo izpostavlja težki sodbi pravne kritike, katero bo nad njim nekoč izrekla literarna zgodovina.

Repertoar zagrebškega gledališča ima na spodu: Rimski Korzakovič »Carjevo nevesto«, Shawovo »Sveto Ivanov«, Smetanovo opero »Prodana nevesta« komedijo »Zeleni frak« in Verdijevo opero »Aida«.

Beogradska opera v Poljudni. Pod vodstvom kapelnika Mirka Poljiča prirede nekateri člani beogradske opere v začetku julija tumejo po vojvodinskih mestih, kjer bodo peli Puccinijevo »Madame Butterfly« in Rossinijevega »Seviljskega brivca«.

Dramska premijera v Novem Sadu. V novosadskem gledališču se je dne 21. vršila premijera komedije Starije Popovića »Rodojupci«. Režiral je član beogradske drame Dobrica Mitrovič.

Damske

promenadne toalete

najnovejše kreacije, na izbiro in po meri:

Modni atelje M. Šarc, Ljubljana
Kongresni trg 4-1.

Domače vesti

* Promocija. Prihodno soboto, dne 27. junija, opoldne bodo v zborniški dvorani ljubljanske univerze sledeči gospodje promovirani za doktorje prava: Stanko Tominec iz Ljubljane, Ivan Bizjak iz Stožice, Jakob Milnar iz Stare vasi pri Zireh in Valentin Benedikt iz Ljubljane.

* Iz poštne službe. V področju ljubljanske poštne direkcije sta trajno vpokojena poštara Franc Tomšič in Polhem gradcu in poštara Marija Rantova na Dobrovi.

* Hilen. Poročila sta se dne 22. junija g. France Pangre, poštar in posestnik v Dobu, z gđ. učiteljico Anko De Toni iz znane rodbine v Begunjah pri Cerkljici. Naprednemu paru obilo sreče!

* Smrtna kosa. V Dolenjem Logatcu je umrl v 48 letih starosti po dolgi in mučni bolezni gospod Franc Korenčan, mesar posestnik in gostilničar, bivši župan občine Dolenji Logatec in bivši starosta tamnega Sokola. Pogreb se vrši v četrtek dne 25. junija ob 3. uri popoldne v Dolenjem Logatcu. Blag mu spomin! Preostalih naših iskreno sožalje!

* Upokojitve v šolski službi. Trajno so upokojeni gg.: Anton Fumtek, profesor dr. moškega učiteljskega v Ljubljani; Fran Suher profesor na istem zavodu, ter Josip Verbič, prof. dr. ženskega učiteljskega v Ljubljani.

* Pokrajinska skupščina UJU v Šoštanju. Peta pokrajinska skupščina UJU, poverništvo Ljubljana, se vrši v Šoštanju dne 4. in 5. junija. Po skupščini se vrši razni izleti, tako na Dobrovo, v Hudo Lukinjo-Kozjak na Urško goro, v Solčavo in Topolšico; izletniki si lahko ogledajo tudi državni prenovni v Velenju in Vošnjakovo vjetovarno usnja v Šoštanju. Pokrajinske skupščine v Šoštanju se udeležijo tudi referat v ministrstvu prosvete g. Pavel Flerč, ki bo podal na skupščini poročilo o administrativnih in pravnih zadevah učiteljskega.

* 40 letnica učiteljskega službovanja. Študentsko učiteljsko združenje šolskega upravitelja in pisatelja g. Iva Trošta proslavi učiteljsko osnovno šole v Tomišlju dne 28. junija v prostorih tamkajšnje šole. Istotam se vrši ob treh popoldne zabavna prireditev gasilskega društva, čigar ustanovitelj je g. Trošt.

* Dr. Spaho kot priča in filatelist. V Sarajevu se nadaljuje proces proti bivšemu poštarnemu ravnatelju Dekaniću zaradi znane afere s pisemskimi znamkami. Predvčerajšnjim je bil zaslišan kot priča narodni poslanec in bivši minister dr. Mehmed Spaho, ki je bil svojočasno poverjenik narodne vlade za pošto in brzojav v Bosni. Dr. Spaho navaja, da so bile tačas v prometu znamke cesarja Karla, ki jih je takoj vzel iz prometa ter jih dal prežigosati z besedami »Država SHS«. Ker je bilo po teh znamkah mnogo povpraševanja, je v sporazumu z Narodno banko izdal naredbi, da se te znamke smejo oddajati filatelistom po 10 serij, trgovcem z znamkami pa največ 50 serij. To omejitev je prenesel poznje tudi na druge znamke, zlasti še na znamke »P. J. 1912«. Medtem je priča postal minister in je šele potem prišlo do prodaje teh znamk. Dr. Spaho trdi, da so te znamke, za katere se je pošti plačala nominalna vrednost, v omen času bile vredne; znamke vinaršne vrednosti eno četrtino nominalne vrednosti, a znamke kronske vrednosti eno polovico nominalne vrednosti. On sam je kupil takih znamk za 12.000 kron. Priča zatrjuje, da je obča cena, ki je bila efektivna po bivšem direktorju Dekaniću, dosti visoka. Obravnava se še nadaljuje.

* Krivično postopanje uprave monopola s tobakarnimi trafikanti. Uredba o delovnem času v trgovinskih podjetjih Ur. l. št. 98 l. 1924, določa med drugim tudi za trafike, da smejo biti najdalje do 10 ur na dan odprte. Pred kratkim pa je izdala monopolna uprava v Beogradu odlok, s katerim ne zahteva od tob. trafikantov, da morajo imeti trafike odprte od 6. zjutraj nepretrgoma do 9. zvečer. Ker je ta odlok na eni strani proti zgoraj omenjeni uredbi in proti določilom zakona o zaščiti delavcev, na drugi strani pa ubija telesno in duševno trafikante, ki naj sedaj nepretrgoma po 15 ur na dan tičijo v svojih temnih in zadušljivih trafikah ali dostikrat v vežah na prepihu, je vzbudil med vsemi trafikanti veliko ogorčenost in odpor. Tozadevna stvarno spomenico je že prejšnji teden odposlala organizacija trafikantov Upravi monopola, ministrstvu za socialno politiko, parlamentarnim poslanskim klubom in na vsa druga merodajna mesta. Na sestanku trafikantov v Ljubljani dne 13. t. m. se je o zadevi razpravljalo in ugotovilo, da je ta odlok nezveljavlj. Sklenilo se je takoj povsod urediti organizacijo in kjer je še ni ustanoviti. Trafikanti čakajo sedaj odgovora uprave monopola, od strani organizacije pa slede naslednja.

* Sarajevska občina za svoje uradništvo. Mestna občina sarajevska je sklenila, da zgradi čimprej sedem hiš z 28 stanovanji za svoje uradništvo. Za zgradbo potrebni kapital se vzame iz budžetnih prihrankov oziroma se najame posojilo pri Hipotekarni banki.

* Ureditev Donave za pomorsko plovbo. Donavska komisija je državam, ki so zainteresirane na donavskem prometu, predložila vprašanje, je-li bi hotele sodelovati pri načrtu, da se Donava uredi za plovbo s pomorskimi ladjami. Na ta način bi se znatno delu vzhodne in srednje Evrope omogočilo, da se poslužijo neposrednega svetovnega prometa. Financiranje naj bi se izvršilo z ustanovitvijo fonda, iz katerega bi prispevale obdonske države. Donavska komisija je pripravljena, da potom Lige narodov oskrbi v to svrhu potrebno posojilo.

* Državni osrednji zavod za žensko domačo obrt. Vpisovanje gojenk in hospitant na drž. osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg 6/II, se vrši dne 25. in 26. junija od 8. do 12. in od 14. do 17. Na zavodu se poučujejo sledeče tehnike: kletkanje čipk, belu in pisano ro-

zenje, tolede, filet, šivane čipke in biserna dela. Redne gojenke se sprejemajo po dopolnjenem 14. letu. Pouk je brezplačen in dobivajo gojenke se vse potrebne stvarne zastoj. Izdelki ostanejo last zavoda razen vzornih protov. Izdelki se pa lahko odkupijo. Marljive gojenke revnih starišev prejemajo po možnosti podpore.

za gospe neobhodno potreben.

* Razvite prapora Orjuna na Sušaku. Na Vidovdan razvije sušaka Orjuna na Trumbičevem trgu svoj prapor v hrvaškem Primorju. Posestniki svečanosti imajo polovčno vožnjo od 25. t. m. do 5. junija; kupijo naj si cele vozovnice, ki veljajo tudi za nazaj, potem ko prejmejo potrdilo odbora Orjuna na Sušaku, da so prišli k svečanosti. Po razvitu prapora odpelje posebni izletni parnik goste v Crikvenico k razvitu prapora tamošnje Orjuna. Tam so za goste preskrbljena prenočišča in drugo. Naslednji dan v nedeljo si lahko posetniki ogledajo Senj in Baško na Krku ter se lahko odpeljejo še isti dan z večernim vlakom proti Ljubljani in Zagrebu kamor pridejo že v ponedeljek zjutraj. Po razvitu se vrši v Crikvenici velika zabava. Iz prijaznosti sodelujeta dve godbi, orjunaška iz Starega grada pri Splitu ter sokolska na Sušaku.

* Izlet akademikov na Jadran. »Jadranske Straže« beograjske univerze priredi sredi prihodnjega meseca s sodelovanjem podružnic »Jadranske Straže« na drugih naših univerzah izlet na Jadran. Izletniki krenejo preko Sušaka v Boko Kotorsko, kjer se bodo tačas vršili manevri naše vojne mornarice. Potovanje bo trajalo približno 15 dni. Skupni stroški bi za posamezne člane znašali 600 do 700 dinarjev. Namera naših akademikov zasluži simpatično priznanje. Na lico mesta se bodo izletniki prepričali o velikem pomenu Jadrana za naše narodno življenje.

* Sokolski zlet v Beogradu. Starosta JSS br. Engelbert Gangl je predvčerajšnjim prisel v Beograd, da pri merodajnih ministrstvih izposluje primerne ugodnosti za izlet Jugoslovenskega Sokola, ki se vrši v dneh 28. in 29. junija v Beogradu. Za zlet so vse priprave v polnem teku.

* Najnovejša bluze, otroške in damske obleke priporoča trdka Kristoflič-Bučar.

* Solikoli zoper Oidim ima stalno v zalogi Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg 10.

* Znojenje nog in neprijeten vonj odstrani »Sanoform«. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg 10 in Salus dd., v Mariboru pa lekarna pri Sv. Arhu. 1254

* Skupen izlet v Pariz na razstavo dekorativne umetnosti prireditelja potovalna pisarna »Vera« trg. dr. z o. z., Aleksandrova cesta 8, koncem junija ali začetkom julija s posebnim vlakom preko Beljaka, Innsbruka in Basela z nižjimi voznimi cenami. Za prenočišče, prehrano in voditelja je preskrbljeno. Celokupni stroški se bodo določili pozneje. Prijave za izlet sprejema in nadaljne informacije daje potovalna pisarna v Ljubljani, Aleksandrova cesta 8. Pisemenim vprašanjem je priložiti Din 5 (tudi v znamkah) za odgovor.

* Požar vseh strel. V noči od četrta na petek je med silnim bliskanjem in grmenjem udarila strela v gostilno pri »Milinarčku« v Završniku. Plamen je objel tudi hlev in svinjak. Vsa tri poslopja so pogorela do tal; ostalo je le golo zidovje. Rešili so je živino; pohištvo, vino, seno in nad 100 litrov špirta je uničil požar. Poslopja so bila zavarovana le za tisoč kron.

* Z sonenimi vjami nad sokol. naraščaj. K poročilu z dne 13. t. m. o napadu na sokolski naraščaj, nam poročajo z Grosupljega, da pri tem dogodku ni bila udeležena ga. Franciška Trošt, žena aktivnega drž. cestarja iz Cikave št. 33, ampak neka druga oseba sličnega imena. Ker je pomota v poročilu nastala radi zamenjave imen, ga sedaj s tem radevolje popravljamo.

* Eksplozija bomb v Banjaluki. Kakor poročajo iz Banjaluke, je pred tremi dnevi prisel na tamkajšnje postajo vagon bomb za vojaško skladišče. Bombe so bile še iste ga dne prepeljane v vojaško skladišče na Kaštelu. Predvčerajšnjim zvečer so bombe nenadoma eksplodirale, vsled česar je v skladišču na Kaštelu nastal požar. Med prebivalstvom je zavladała panika. Gasilna akcija se je pravčasno pričela, tako da je bil požar lokaliziran.

* Tatinska ciganska tolpa na Gorenjskem. Ciganske nadloge je čimdalje več sedaj že tudi pri nas. Največ jo je na Dolenjskem, zaide pa tudi na Gorenjsko. Pred nekaj dnevi je več ciganov vdrlo v popoldanskih urah v hišo Marije Sitarjeve v Miljah pri Senčurju. Ukradli so ji v največji naglici 4 tisočdinarske bankovce ter izginili v gozd odkoder so jo brzokone v noči neznan kam popeljali.

* Strela je ubila v Globodolu pri Mirni peči čevljarja Antona Bobnarja. Posestnik Jože Pust je ob času zadnje nevihte sedel pred svojim skednjem. Pred nevihto se je umaknil v skedenj tudi Pustov tast čevljar Anton Bobnar. Nenadoma udari strela v skedenj. Bobnar je ostal na mestu metov, nlegov tet Pust pa je bil od strele omamljen in precej poškodovan tako, da so ga morali prepeljati v bolnico v Kandijo.

* Roparska tolpa v Hercegovini. Kakor poročajo iz Nevesinja, je prošlo soboto pet obojazenih roparjev napadlo skupno muslimanskih kmetov, ki so bili namenjeni v Oaoko. Roparji so dva kmeta ustrelili, enega pa so odvedli v gozd, ga oropali, potem pa ubili. Roparji so izginili v smrti proti Nevesinju. Oblast je odredila energično zasledovanje roparske tolpe.

„Neosan“ krema
napravi usnje elastično in neobčutljivo
proti vremenskim vplivom. 288a

Iz Ljubljane

u— Poplava v ljubljanski okolici. Z Viča nam pišejo: Zadnji nalivi so napravili tudi našim občanom občutno škodo. Posebno posestnikom ob strugi Malega grabna, ki je prestopil bregove in preplaval njive, travnike in vrtove nad pol metra visoko. Umazanorjava voda je uničila ogromno množino pokosenega sena, stoječo travo pa popolnoma zakrila s blatom, tako da je neuzitna. Tudi njive in vsi poljski prideški so uničeni. Ponovno prosimo merodajne faktorje, naše poslance, posebno pa našega min. dr. Žerjava, da izposluje pri vladi že davna obljubljena prispevek za regulacijo Gradaščice, Malega grabna ter Glinščice, ker vsled tega poplav pri vsakem najmanjšem nalivu trpe ne samo Vičani, Glinčani in Rožnodolci, ampak tudi Ljubljančani ob poti v Rožno dolino.

u— Znižana cena mesa v Ljubljani. Mestno tržno nadzorstvo je zopet, z ozirom na padanje cen živine, pozvalo zastopnike ljubljanskih mesarjev na posvetovalni sešatek ter se je pri tem sestanku sklenil obvezni dogovor, po katerem bo prodajna cena mesa v Ljubljani počenši s 1. julijem sledeča: Po lokalnih govedini I. vrste kg 19 Din, II. vrste kg 16 Din; na stojnicah govedina I. vrste 18 Din, II. vrste 15 Din, III. vrste 9 Din; teletina I. vrste 22 Din, II. vrste 17 Din za kg. Cene svinjine ostanejo neizpremenjene. Cene mesa se bodo torej znižale pri govedini od 2 do 4 Din. pri teletini od 3 do 6 Din.

u— Sv. maša zadušnica za rajnega Stanka Gabriška se bo darovala jutri dne 25. junija ob 6. uri zjutraj v trnovski župni cerkvi v Ljubljani.

u— Na konservatoriju Glasbene Matice in na glasbeni šoli Glasbene Matice v Ljubljani konča šolsko leto v soboto dne 27. junija. Golenji nai pridejo ob izpizhevala v soboto od 9. do 12. in od 3. do 5. v pisarno Glasbene Matice v Gosposki ulici. Vsak gojenec mora prinesiti s seboj kolek za 5 Din, konservatoristi 10 Din.

u— Orjuna Vič - Glince naznanja svojim članom, da se vrši dne 25. junija plenarni sešatek v gostilni Slamič na Viču ob 20. uri zvečer. Udeležba obvezna.

u— Radiklob Ljubljana. Ker je bilo naše večerajnje poročilo o izvoljenem odboru deloma netočno, objavljamo danes ponovno imena izvoljenih odbornikov. Izvoljeni so bili gg.: predsednik prof. dr. T. Vidmar; podpredsednik inž. Osana; I. tajnik Feliks Slehta; II. tajnik Sikovšek; blagajnik Vrbljak; odborniki: Stine, Skalar, Lenard, dr. Čadež, Höfler, Kregar, Krofta, Markelj, Bar. Povše, Eržen, Nardin inž. Čopič, inž. Saljovic, inž. Kolarič; upravna svetnika Skalar in Lenard; razodišče inž. Gabrček, inž. Stebl, Milinkovič, dr. Senekovič; revizorja Bogataj in Pahor.

u— Občestvo opazjarnja na javno produkco gojenec konservatorija Glasbene Matice. Produkcijska se vrši danes ob pol 6. uri popoldne v filharmonični dvorani in obsega Dvočakova, Čajkovskega, Berliotova, Mozartova, Ravnikova, Pavčičeva. Lajovičeva itd. dela. Vstop mladini pod 14. letom ni dovoljen, ker je potreben pri izvajalnih absolutnem mir. Odrasli imajo vstop proti izkazu »Sporeda«, ki ga lahko dobe danes od 9. do 12. in od 15. do 17. v pisarni Glasbene Matice, nato pa v veži filharmonične družbe.

u— Ob vpisovanju v srednje šole opozarjamo starše, da se je sredi letošnjega šolskega leta začela izenačevati nižja srednja šola tako, da imajo realne gimnazije in realke iste predmete v prvem, drugem in prihodnje šolsko leto tudi v tretjem razredu. V Ljubljani v teh razredih tedaj ni razlike med gimnazijo na Poljanah (II.), ono v Beethovnovi ulici (III.) in realko. To je za starše izredno važno, ker lahko pošiljajo svojega otroka v tisti zavod, ki jim je krajevno najbližji. Razlika se bo začela šele v 5. razredu. Humanistična gimnazija (I. v Tomanovi ulici) se razlikuje v prvem razredu od ostalih v tem, da ima latinščino že v I. razredu, česar pri drugih zavodih ni.

u— Popravek. Pri tiskanju »Letnega poročila« II. m. deš. osnovne šole v Ljubljani so pomotoma izostala imena šol. slug; med temi tudi ime šol. sluga g. Jakoba Sedelja, ki praznuje letošni 25-letnic, odkar deluje na II. m. deš. osnovni šoli v Ljubljani vestno in v popolno zadovoljnost vseh Uprav. II. m. deš. osnovne šole v Ljubljani: Janko Polak.

u— Trnovsko žegnanje. Napredno gospodarsko in prosvetno društvo za Krško in Trnovo priredi v nedeljo dne 28. junija ob 3. uri popoldne v zelenem Hribarjevem gaju veliko ljudsko veselico z bogatimi in izredno zanimivimi sporedom. Na veselici bo nastopil trnovski rojak s svojim na novo konstruiranim fotografskim aparatom, ki je senzacija tega stoletja; na veselici pa bo tudi bogat srečlov z okusnimi in praktičnimi dobroti. Seveda ne bo tu manjkalo poleg dobrih jedi in pijač tudi okusnih in tolstih žabjih krakov in trnovskih štrukljev, kar znajo pripravljati tako izvrstno le trnovske mamicke. Ker se bo na žegnanju tudi plesalo na življenje in smrt ob prvovrstni godbi, bo gotovo izkoristil vsakdo to izredno in ljubljanočano zaradi

da eden par negavil z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 88-a VII

„ključ“
traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste verovali. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

duhovite in tradicionalne originalnosti trnovskih faranov tako priljubljeno prireditel, zlasti še, ker bo vstopnina le 5 Din. Torej, ljubitelji smeja, v nedeljo v Hribarjev gaj! — Odbor.

u— Policijske prilave. Od ponedeljka na terek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji: 2 tatvini, 2 prestopka pijanosti in razsajanja, 2 pretepa, 1 prestopok obrtnega reda, 10 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopok prekrščenja policijske ure in 1 prestopok železniških predpisov. Aretacije so se izvršile tri, vse radi tatvine.

u— Rodbina, ki bi hotela prevzeti v brez plačno oskrbo 2 siromašna slovenska dijaka (tudi samo po enega) iz Trsta, naj sporoči svoj naslov mestnemu magistratu v Ljubljani, socialni urad, do dne 26. junija.

u— Na II. dekliški meščanski šoli v Ljubljani je vpisovanje v dneh 20. in 30. junija od 8. do 12. ure popoldne. V I. razred se sprejemajo učenke, ki so uspešno dovršile 4. razred osnovne šole. Novo vstopiške učenke morajo prinesiti s seboj krstni list in zadnje izpizhevalo.

u— Ubeget tat. Neznano kam je pobegnil in se skril pred roko pravice 24-letni Mihael Wallner, doma iz Grbiča nad Beljakom. Imenovani Wallner je prefrigan pustolovec in tat, ki je izvršil pred nekaj časom v Ljubljani več tatvin. Med drugimi je ukradel Ivani Skočir 2620 Din in ogoljufal Ivana Mayerja za 250 Din.

u— Rop na ulici. V ponedeljek okrog 23. ponoči se je vračala soproga invalida Elizabeta Pirnat od nekega domov, nesoč s seboj kitaro. Na križišču Dalmatinove in Miklošičeve ceste se ji je nenadoma približal neznan moški in priskočil k njej z besedami: »Daj kitaro!« Pirnatova se je neznana seveda silno prestrašila, tisti hip pa ji je že tudi iztrgal kitaro iz rok ter pobegnil v temo proti Pražakovi ulici. Na križanje napadanke je nepoznan šetalec skočil za tatoma, ki je kitaro vrget med begom na tla in jo ubral proti Dunajski cesti, kjer se je izgubil zasledovalcu izpred oči. Kitaro je Pirnatova dobila nazaj. Kakor opisuje napadalca je bil okrog 30 let star, okroglega obraza z malimi črtni brkami ter je imel občeeno sivo obleko.

Sarajevski atentat! Grozote svetovne vojne

Iz Maribora

a— Glasbena Matica. Na številna vprašanja, čemu »Jutro« ni prineslo nobenega poročila o produkciji gojenec Glasbene Matice in o koncertu v Limbušu, sporočamo v informacijo javnosti, da naše uredništvo v Mariboru ni prelole obvestila, da se produkcija sploh vrši. ne recenzijske vstopnice za njo in ravno tako ničesar glede nedeljskega koncerta v Limbušu. V ostalem pa »Jutro« prav rado poroča o vseh nacionalnih in kulturnih prireditvah ter smo zato zabeležili tudi v nedeljo zlet pevskega zbora »Jadran« in prireditve Lovskega društva ter druga gibanja kulturnih organizacij.

a— Čič in Zlatič pred poroto. V četrtek dne 25. junija se vrši porotna razprava proti Ivanu Zlatiču in Francu Čiču, ki sta dne 11. decembra 1924. zavrato umorila v Studencih pri Mariboru čevljarja Vincenca Mikla, njegovo ženo Terezijo ter sedemletno hčerko Hermino. Zlatič je obtožen tudi hudodelstva obrekovanja, ker je obdolžil upokojenega orožnika Antona Planinca, da je umoril Miklovo družino. Planinc je bil radi tega že v preiskavi, a se je izkazala njegova popolna nedolžnost. Zlatič svojo krivdo še vedno taji, medtem ko priznava Čič, da je ubil Mikla med ruvanjem v pilanosti in šele pozneje ženo Terezijo in hčerko, da ne bi bilo priča. Za pravdo vlada velikansko zanimanje. Priča-kuje se od morlica nadaljna priznanja pri porotni razpravi, o kateri bomo obširneje poročali. Čiča bo zagovarjal najmlajši mariborski kazenski zagovornik dr. Makso Snuderl. Obtožnica obsega 14 s strojem pisanih strani in je precej izčrpana.

a— Otroški vrtec v Studencih priredi razstavo raznih otroških del od 26. do 29. junija. K obilnemu obisku vabijo naši malčki.

a— Srebrno poroko obhajata danes dne 24. junija klobučar na Aleksandrovi cesti g. Ivan Kvas in njegova soproga ga. Jerica. Narodni obrtniki jima kot iskreni tovariši čestitajo k obilnici in kličejo: Še mnogo let srečnega življenja!

a— Radi dekleta. V Počehovi pri Mariboru so se v ponedeljek popoldne na polju skrezali fantje in dekleta. Tekom prepria je prisilil 30-letni Ludvik Pisk neki deklici klopoto, ki jo je še isti dan drago plačal. Zvečer so ga namreč v gozdu pričakali prijatelji dekleta in Anton Filetan je Piska nabodel na železne gnojne vile. Izpahnil mu je pri tem levo roko, tovariši pa so ga še tepli s koli. Teško poškodovanega Piska so prepeljali zvečer v bolnico.

a— Nalezljive bolezni v Mariboru. Od 15. do 21. junija je bilo v Mariboru na skrlatinki bolnih 16 oseb, ozdravele so 3 osebe, nanovo obolela pa ena. Na ošpicah so bile bolne 3 osebe, ozdravele je 1, nanovo obolela 1.

Iz Celja

a— Redni sešatek samostojne demokratske stranke danes, v sredo se vrši kakor običajno ob pol 21. v Celjskem domu. Na ta sešatek se članstvo posebej opozarja in vabi k polnoštevilni udeležbi, ker se na njem poroča o oblastnem zboru samostojne demokratske stranke v Mariboru. Razen tega se ta večer poslovi od nas naš marljivi in iskreni član g. dr. Benedičič, ki se preseli v Rajhenburg.

a— Ribarsko društvo v Celju je imelo v ponedeljek dne 22. junija prav dobro obiskan občni zbor. V odsotnosti dosedanjega predsednika je vodil občni zbor g. Zor-

Slovenski biografski leksikon

izide v 6 zvezkih do konca 1926. Naročniki celega leksikona plačajo ali 500 Din takoj ali Din 90 za posamezni zvezek. Naročila sprejema in oddaja že prvi zvezek založnica Zadruga gospodarska banka v Ljubljani in njene podružnice.

ko, iz njegovega poročila povzamemo, da je strahovita povodenj meseca maja uničila društvene ribogojne naprave v Pečovniku, ki so stale mnogo denarja in mnogo postrtovalnega dela članstva skozi vse leto. Škoda znaša samo na materialu 50 tisoč Din, ne računajoč 105 ikernic, ki jih bo težko nadomestiti. Tako škodovano društvo je razposlalo prošnje za podporo na ministrstvo poljoprivrede in vode, na vel. župana mariborske oblasti ter na razne denarne zavode. Z zahvalo omenja mestno občino celjsko, ki je odpisala družstvu najemnino za l. 1925., velikega župana ljubljanske oblasti, ki je že nakazal podporo ter razne denarne zavode, ki so se društva spomnili v tej težki nesreči. Vse podpore skupaj pa znašajo šele skromno vsoto 7200 Din. Med letom se je najemna pogodba za Savinjo od Nazarja do Ižice Bolske pri St. Petru podaljšala za šest let. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal gosp. Mejavšek, vidimo, da šteje društvo 155 članov in da je imel odbor šest sej. Skupni dohodki društva so znašali 26.000 Din, izdatki pa 35.000 Din. Zastopnik velikega župana mariborske oblasti pozdravlja društvo želeč mu plodonosnega dela ter obljubljač podporo. Vršile so se nato nadomestne volitve. Pri konstituiranju odbora se je isti sestavil sledeče: načelnik Ludvik Černež, podnačelnik Robert Diehl, tajnik učitelj Zdošek, gospodar Anton Zorko, kot blagajnik Hvala Zoran — vsi v Celju. Ostali člani odbora so: Franc Cajko (Polzela), Matija Goričar (Mozirje), Franc Kotalj (Rimske Toplice), dr. Fran Roš (Laško), Fran Tramšek (Celje) kot vodovodni nadzornik, Mejavšek Leopold (Celje), Rihteršič Lojze (Celje), Zangerger Dušan in Bračič Ivan (Celje). Pri slučajnostih se je razvila živahna in lepa debata.

Iz Trbovelj

t— Cvetlični dan v prid Društva za varstvo otrok in mladinsko skrb v Trbovljah se je končal za trboveljske razmere s prav dobrim uspehom, ker znašajo dohodki 1459 Din 75 para. Omenjeno društvo oskrbuje tudi še državno krajevno zaščito dece in mladine, otroški vrtec in gospodinjstvo šole. Vodi tudi ljudsko knjižnico v Trbovljah. Člani tega društva so vsi rudniški nameščenci, ki plačujejo redne mesečne doneske, ter drugi sloji tukajšnjega prebivalstva. Lepi dohodki cvetličnega dne kažejo, da imajo Trboveljanci misel na to društvo, ki ga gmotno tako dobro podprli, kljub temu, da so razne druge zbirke pri nas na dnevnem redu.

t— O priliki godovanja »Lojzetov« se je nabralo v Volkerjevi gostilni za Sokolski dom 51 Din. Prijatelji sokolske misli posne majte!

t— Protestni šod proti uvedbi izplačevanja mezd l. in 16. vsakega meseca sklicuje za danes 24. t. m. ob 4. popoldne v prostorih Delavskega doma Unija slov. rudarjev. Na tem shodu se bo obravnavalo tudi o industrijski krizi.

t— Jugoslovenska Matica priredi na Vlodov dan cvetlični dan v prid neodrešenih bratov. V ta namen se bo vršil danes ob 7. zvečer v Dimnikovi gostilni sešatek odbora in k sodelovanju povabljenih dam.

t— Preiskava proti omladinam, ki so bili obtoženi komunistične propagande, se je že zaključila pred celjskim sodiščem. Po več tedenskem preiskovalnem zaporu so bili včeraj izpuščeni na prosto: gđ. Tončka Čočova, Biglez, Sorli, Kranjc in Jerebčnik, medtem ko so še ostali v zaporu Janc, Gorgane in Butara. Kakor smo poučeni pridejo ti trije 30. t. m. pred razpravo.

t— Vlomljeno je bilo v noči od 22. do 23. t. m. v trafiko g. Kosija v Trbovljah št. 35. Pokradenih je bilo cigaret v skupni vrednosti 447 Din, škoda pri vratih in ključavnicah pa znaša po škodovanečvi izjavi okoli 150 Din, vendar pa je po našem mnenju pretirana. Vlom je bil izvršen okoli 1. ponoči in ga je Kosi takoj zaletel, ker je povzročilo nasilno odpiranje vrat velik ropot. Ker pa se je predložil oblaščil, ker je invalid brez ene roke, ni naletel na vlomilca. pač pa je našel odprta vrata v trafiko. Vlomilec, ki je takorekoč že znan, je ukradel samo cigarete, ki so bile na pultu. Tobaka, ki je bil spravljen v predalih ob steni v vrednosti nad 5000 Din, pa se ni dotaknil, ker je moral predčasno zbežati.

Iz Primorja

* Pevsko in glasbeno društvo v Gorici za ključ svoje letošnje jubilejno 25. leto svojega obstoja s koncertom v Trgovskem domu, ki se vrši dne 27. junija ter bo obsegal mešane zборе, več točk ženskega zbora in moške zborn. Dan pozeke bo produkcija učencev glasbene šole. Pevovodja Komel je ustanovil tudi društveni orkester in kvartet, ki najbrže nastopita že na prvi prireditvi.

* Razpisane službe. V Bovecu na Tolminskem je razpisana služba občinskega tajnika z letno plačo 7000 lir in draginsko doklado. V Kanalu je do 10. julija odprt na tečaj za mesto tajnika, pomožnega uradnika in čuvaja. Tajnik dobi 8200 lir letne plače, pomožni uradnik 4800 lir, čuvaj pa 4000. Doklade niso vštete. V idrijskem prefekturinem okrožju je razpisana služba zdravnika-kirurga v Idriji, obenem voditelja bolnice, z letno plačo 11.000 lir in 6000 lir doklade ter mesto občinskega zdravnika za občine: Čekovnik, Ledine, Godovič, Vojsko, Sp. Idrija, Dole, Črni vrh. Letna plača 9000 lir, poleg tega 3000 prevoznih stroškov in 500 lir aktivne doklade. Mesto zdravnik-kirurg ga je razpisano tudi za občine: Cerklje, Sentviška gora in Sebelje. Zdravnik stahuje v Cerklju, letna plača 9000 lir, prevozni stroški 3000 lir, aktivna doklada 500 lir. Natančnejše informacije daje županstvo v Idriji.

Iz življenja in sveta

Legitimistične manifestacije na Madžarskem

V malem madžarskem mestecu Köröndu so se vršile v nedeljo velike legitimistične manifestacije, ki pričajo, da se Madžarska z vso resnostjo pripravlja na instalacijo Otona Habsburškega za madžarskega kralja. V Köröndu so se sestali pod pokroviteljstvom grofa Antona Sigraya vsi pristaši legitimistične ideje ter so se združili v organizacijo na družabni podlagi. Tako imajo Habsburgovci sedaj na Madžarskem močno zaslombo, kajti v novem legitimističnem društvu se nahajajo ljudje vseh stanov, vseh strank in vseh verzopovedovanih. Njihov namen je, izkoristiti ugoden moment in pripeljati na Madžarsko Otona Habsburškega ter ga oklicati za svojega kralja.

Na zborovanju je bil posebno glasen govornik grof Appony, ki je poudarjal, da je Otonov oče Karel priznal samostojnost madžarske države in da je vse svoje dedne pravice zapustil svoji ženi Ziti Parmski in svojemu prvorojencu Otonu. Madžarska ne sme v nobenem oziru odstopiti od te dedščine, temveč se mora držati legitimizma in demokracije. Edini cilj Madžarske je obnovitev kraljevine in uvedba demokracije. Sedanje stanje madžarske države je samo prehodnega značaja. Kdor hoče Madžarski dobro, mora aktivno služiti legitimistični ideji, dolžnost celega madžarskega naroda pa je, podpirati legitimizem in delati za povratak Otona ne glede na državne in verske razlike.

Po končanem zborovanju se je vršila slavnostna pojedina, katere so se udeležili vsi zborovalci, ki so sedeli pri mizah razvrščeni po starih običajih na dunajskem dvoru.

Pismo iz Pariza

Množice na razstavi dekorativnih umetnosti. — Paviljon Elegance. — Paviljon sovietske. — «Francosko poslaništvo».

Pariz, 20. junija.

Razstavo dekorativnih umetnosti je doslej posetilo neobičajno mnogo radovednih obiskovalcev. Včerajšnji «Intransigent» objavlja uradno statistiko, ki jasno in razveseljujoče ilustrira tako zanimanje za to mednarodno prireditev. Največ posetnikov je dala binkoštna nedelja. Stevci so ta dan našli 265.000 obiskovalcev. Do 12. junija si je ogledalo ekspozicijo 2.575.395 ljudi. V to ogromno število pa seveda niso všteti številni imetniki službenih vstopnic in novinarskih legitimacij.

Poleg Paviljona elegancije, ki neoporečno svedoči svetovno nadvlado pariskega okusa ter brezprimerne, vse prekašujoče iznajdljivosti — in bahato razkazuje svoje čudovito bogastvo barv, linij, kompozicije in form, vzbuja največjo pozornost Sovjetski paviljon. Ta paviljon je zgrajen v tako izredno čudnem, modernem, futuristično-kubističnem slogu, da mora vsakomur že od daleč pasti v oči. Če ga gledaš iz primerne razdalje ali pa od zgoraj dol, se ti zdi podoben nekakšnemu aeroplanovemu ogrodju, in skoro bojiš se, da ga ne bi kdaj veter odnesel na drugo plat Pariza. Videti je, da so hoteli Rusi na vsak način neodoljivo opozoriti nase, kar svedoči o obliki njih razstavne zgradbe in kričeha barva, s katero je ta zgradba popleskana.

Vse je preračunano le bolj na vna-nji efekt: O, vi buržuj, ki to mimogreš, stojte in ostržite, evo je, nove umetnosti! — Vsa zadeva diši tudi malo posmehljivo in poveljujoče: Kdor ni z nami, je proti nam! — Razstavljene predmeti ne očitujejo, nič posebnega, velikega, osvojevalnega. Skoro bi dejal, da drugi slovanski narodi razstavljajo zanimivejši in trajnejši stvari, tako zlasti Čehoslovaki. Mnogo izloženih dekorativnih umetnin (tudi dela preprostega mušiča) služi očiti propagandi za komunizem. Skoro povsod najdeš sovietski znak in raz premore razstavljene objekte gleda nate Lenina podoba. Rdeča barva kaipada prevladuje. Poleg tega noben narod ni razobesil toliko plakatov kot sovietska Rusija. — Nad vse zanimiv, poučen in nova pota oznanjujoč pa je ruski gledališki oddelek v Grand Palaisu. V razvoju teaterske umetnosti so Rusi zadnja leta res zelo uspešno novotarili. Na tem polju so ustvarili skoro neverjetne stvari in uresničili sijajne, mnogo obetajoče domisleke. Njih načrti za moderno konstrukcijo odra, njih imenitno apliciranje sodobne arhitekturne umetnosti na sceno, njih plani za razne kostime, njih skice za baletno reproduciranje sodobne muzike in tako dalje spredočijo, da bo ravno Rusija v splošen razvojni tok sedanje scenečne umetnosti oddala plodne sokove. — Tudi Avstrija baš na tem poprišču izlaga lepe, nove stvari.

Neverjetno imenitno je moderno «Francosko poslaništvo». — Paviljon prestavlja reprezentativni urad in sijajno privatno stanovanje francoskega ambasadorja nekje v tujini. Oficijski prostor je razdeljen na udobno predstobo (vestibule d'entree), uradno dvorano in biblioteko, mali salon, sobo za kadilce, veliko sprejemnico, slavnostno obednico, umetnostno galerijo in v sve-tišče, posvečeno Misli in Prizadevanju človečanstva. Nato sledi intimno poslaniškovo stanovanje s predstobo, gospejno sobo, budoariem, sobo za gospodič-

no hčerko, otroško sobo in ambasadorjevo spalnico. Končno dosepev v privatno delavno sobo gospoda poslanika. Vsi ti prostori so luksuzno, prekrasno meblirani. Pohištvo predstavlja višek francoske elegancije in umetnosti v notranji arhitekturi. Ko je pred dnevi belgijska kraljica posetila ta oddelek, je presenečena vzkliknila: «Ne branila bi se biti srečna gospa poslanikova, ki bo oživljala to sijajno francosko okrasje.» Vsi prostori so okinčeni seveda z originalnimi umetninami, prevlečeni s krasnimi tapetami in razsvetljeni na poseben, novoizumljen način. . . . Blagor predstavniku francoske države, ki bo tako stanoval, in še tistim malo blagor, ki bodo kdaj k njemu povabljeni na diner. Meni se že zdaj slane cede, pa nihče od obiskovalcev hvalabogu tega ne opazi, ker smo (!) Parižani te dni, ko žive pečenke (včasih malo prismojene), ki se parijo v ogromni peči, ali pa ko opotekajoče se ambulante kaplje slane vode. Strašansko je vroče. Kadar kolobarim po mestu, vselej čakam, da ugledam dežek nazarjanjočega polža lezti preko ceste, pa doslej še nisem nobenega videl. menda jih sploh ni ali pa jih avtomobili sproti v prah zmečkajo, predno se doslinijo na drugo plat . . . P. K-n.

Nesreča ali špekulacija

Čudna nezgoda dunajskega inženjerja.

V Mödlingu poleg Dunaja se je pripetila te dni nevađna nesreča, o kateri se še ne ve, če je prišla sama od sebe ali če je bila povzročena namenoma. 23-letni inženjer Emil Marek, ki se je dal pred kratkim zavarovati zoper telesno poškodbo za vsoto 400.000 ameriških dolarjev, je obiskoval na dvorišču svoje hiše kos lesa za avtomatično lutko. Pri tesnanju mu je baje sekira spodletela in prizdejala na nogi težko rano, radi katere so morali Mareka operirati in mu odrezati nogo.

Inženjer se je zavaroval šele 25. maja pri družbi Danubian - Lloyd. Ker se je nesreča pripetila tako kmalu po sklepu zavarovalne pogodbe, dvomijo merodajni činitelji, da je prišla stvar nehoti in menijo, da se je Marek namenoma ranil, samo da bi mu bila priznana visoka zavarovalnina.

V najbolj čudno luč namreč stavi inženjerja dejstvo, da se Marek že mesece in mesece bavi z idejo elektrifikacije južnega dela Burške. Načrt je že popolnoma gotov in predvideva oskrbovanje 90 burških občin z elektriko in pogonom. Burška deželna vlada se je že pogajala z Marekom radi sprejetja njegovega načrta. Zahtevala je od inženjerja veliko kreditno garancijo ter je bila pripravljena vložiti v podjetje 50 milijard avstrijskih kron.

Marek se je pogajal radi te kreditne garancije z Danubian - Lloydom, družbo, pri kateri je bil zavarovan za slučaj telesne poškodbe. Londonsko načelstvo zavarovalnice je baje že pristalo na zaproseni kredit.

Vse to meče na inženjerja jako čudno luč. Malo jih je, ki zaupajo Mareku in so pripravljeni verjeti, da se je vsakal po lastni neopredelnosti. Vendar se inženjer drži zelo hrabro in trdi, da se mu je zgodila neljubna nesreča.

Marek je znan iznajditelj in je še pred kratkim prodal v Ameriko avtomatično lutko, ki s pomočjo električnega toka, hodi, pleše, se oblači in sla-či. Za to iznajdbo je dobil 20.000 dolarjev nagrade.

Tatvina na Lidu pri Benetkah.

V poletju smo, času vročine, odmora in kopanja. Kdor le more, zapusti pisarno in ostavi mesto ter se poda na leto-višče, kjer si privoščijo zraka in vode v neomejenem obsegu. Tako je storila tudi gospa Hopfnerjeva, lastnica nekega hotela na Dunaju.

Gospa Hopfnerjeva, ima v Trstu prijateljsko Helmo Sattlerjevo. To je povabila s seboj v Benetke na Lido, da preživiti tam par brezskrbnih tednov in si utrditi zdravje. Dami sta se nastanili v nekem prvovrstnem hotelu in sta hoteli že takoj prvi dan izkoristiti dobro-te beneškega Lida. Ko sta oddali kovčke pri vratarju, sta šli še naprej v potni opravi naravnost k Lidu z namenom, da se okopati in nasolnčiti v morskovi vodi in na prijetnem pesku.

Na Lidu sta najeli kopalno kabino. Gospa Hopfnerjeva je imela na sebi dragocen nakit, vreden 250.000 lir. Kot vesela Dunajčanka ni niti pomislila na to, da ni varno odložiti dragocenega predmeta v kopalniški kabini. Slekla se je in oblekla kopalno obleko, nakit in denar pa je pustila z obleko vred v kabini, katero je zaklenil za njo in njeno prijateljico poseben strežaj.

Čez dobro uro sta se dami spomnili, da bi bilo dobro pogledati, kaj je z njunimi stvarmi. Šli sta v kabino in sta našli tam vse v najlepšem redu — manjkalo je samo dragocen nakit, vreden 250.000 lir in pa vsi bankovci večje vrednosti. Tat, ki je dami okradel, je odnesel naravnost ogromen plen. Kot pravi kavalir pa je pustil v torbici babetelirke Hopfnerjeve vsaj za par lir drobiža, da ne ostaneta dami v zadregi, če se jima slučajno pripeti kakšna neprijetnost in se bo treba peljati z gondolo v mesto.

Lahko si mislimo, kako je okradena pogledala, ko ni našla ne nakita ne denarja. Njena prijateljica je takoj tekla

po orožnike, ki so zaprli strežaja, pri katerem pa niso našli nobenega izmed ukradenih predmetov. Oblast ga je morala zaradi tega zopet izpustiti. Nato je napravila policija zapisnik z natančnim popisom ukradenega, razposlala je po Benetkah detektive, a doslej še ni našla tatu, Ga. Hopfnerjeva in Sattlerjeva pa si kljub temu ne beliti las in ne greniti življenja temveč živiti naprej v Benetkah in na Lidu, dočim se tat z bogatim in dragocenim plenom varno skriva. — Zenski svet pa se je te drzne tatvine tako prestrašil, da se hodi kopat z nakitom v morje.

× Umor sestre iz usmiljenja. «Jutro» je že svojčas pisalo, da je 42letna Ana Levasorjeva ustrčila v Parizu iz sočutja svojo

tuberkulozno sestro, ker ni mogla več dati njenega trpljenja. V petek se je vršila proti morilki iz usmiljenja kazenska razprava. Levasorjeva pravi, da je večkrat sklenila usmrtiti sestro, da ne bi več trpela neznošnih bolečin, vsakokrat pa ji je upadel pogum. Končno je vendarle izvedla svojo namero in oddala na sestro štiri strele. Potem je hotela usmrtiti še sebe, pa ni imela več nabojev. Sodišče je uvaževalo vse okoliščine in obsodilo Levasorjevo samo na dve leti zapora.

× Flammarion in njegov občudovalec. Camille Flammarion, sloviti francoski astronom, je umrl, kakor znano, v svojem observatoriju v Juvisyju, kjer je bival zadnja leta. Casopisi so ob priliki njegove smrti pisali, da mu je observatorij poklonil eden izmed mnogostevnih oboževalcev velikega astronoma-poeta. Zanimivo je, kako se je to zgodilo. Prilikom proslave osemdesetletnice, ki so mu jo priredili njegovi prijatelji, je Flammarion razkril tajnost, ki je do takrat ni nihče poznal. «Leta 1882», je dejal,

«sem nekega dne dobil dolgo pismo v verzih, ki mi ga je poslal neki Méret iz Bordeauxa. Štir strani pisma so bile napolnjene s samimi aleksandrinci. Meni se je pismo seveda zdelo dosti predolgo, da bi ga čital, in tudi časa nisem imel preveč, so manj pa, da bi piscu odgovoril. Kmalu potem sem dobil od istega gospoda v kratkih presledkih še tri podobna pisma, vsa v verzih. Tudi ta sem odložil, ne da bi jih prebral, in gospod Méret je zamen čakal odgovora. Pozornost pa mi je vzbudilo naslednje pismo, ki je bilo nenavadno kratko in izjemoma sestavljeno v prozi. «Star sem mi je pisal Bordojeec, in že napol slep. Hočete-li, da umrem, ne da bi dobil niti vrstice od vas? Moj notar me sili, naj že enkrat uredim zastran hiše, ki vam jo podarjam. Odgovorite, če sprejmete. Da ali ne! Ni sem razumel, kaj hoče imeti pravzaprav gospod Méret, odgovoril pa sem mu za vsak slučaj: da. — No vidite, tako sem prišel do observatorija v Juvisyju.»

Štirje tedni nevarnosti in pomankanja

Amundsen o svojem poletu na severni tečaj.

Včerajšnja dunajska «Neue Freie Presse» objavlja opis poleta na severni tečaj, ki ga je drzni raziskovalec polarnih pokrajin Roald Amundsen sam pisal 21. t. m. v Kingsbayju na Spitzbergu. Amundsen opisuje najprej svoji letali in pripoveduje nato:

Ko sta bili letali pripravljena (21. maja), smo ob 1. še obedovali, kakor navadno, samo s to razliko, da si nisimo več privoščili časa za pušenje. Nato smo se oblekli, pripravili svoje kovčke in jih opremili s potrebnimi napisi, da bi vsaj ti prišli kdaj nazaj v domovino. ako bi se mi ne vrnil več. Vsi naši prijatelji in prebivalci New Aalesunda so se medtem zbrali okoli naših letal. Oba pilota, Riiser Larsen in Dietrichson, sta zadnjič preizkusila stroje in vzmetne na njih. Ob 4.15 popoldne smo pognali motorje v tek, da so se ogreli. Tekli so 45 minut praj počasi.

Potem smo splezali v letali. Riiser Larsen in Bjerknes sta se posvetovala še o vremenu, vsak izmed nas je še pregledal svojo prtljago. Motorji so brneli, dočim jih je Green še zadnjič preizkušal.

Dogovorjeno je bilo, da se moje letalo, ki ga je vodil Riiser, prvo dvigne. Dietrichson pa mu sledi v kratkem razdobju. Ob 5. je Larsen zagnal motor v polni tek. Pokimal je inženjerju Greenu, ki se je smejljaj, ker je položaj obetal uspeh. Zadnjič smo stisnili svojim prijateljem roke v slovo. Monter Feucht je izjavil, da je vse v redu. Imeli smo polnih 720 konjskih sil in z divjo brzino smo zdrsnili preko ledu proti fjordu. Letalo se je po načrtu obrnilo nenadoma k fjordu, toda pred seboj smo zagledali, kako se led s hruščami lomil. Riiser Larsen se je ozrl in zagledal ledene plošče na površini fjorda.

Zagnal je oba motorja v polno brzino in dvignili smo se proti vetru. Doživeli smo razburljivo prizore. Mislili smo, da se mora letalo obrniti nazaj k ledu, toda medtem smo se že oddaljili, daš nismo opazili nobenega naraščanja brzine. Naenkrat pa je pričel motor iti vedno hitreje in hitreje. Kljub močni obremenitvi je Larsen razvijal tako brzino, da smo bili vedno bolj prepričani, da se nam ne bo treba več obrniti k ledu, ki smo ga zapustili.

Ko je končno znašala naša brzina 120 km na uro, smo se pričeli vidno dvigati kljub temu, da je naš tovor znašal skupno s težo letala tri tone.

Letali v megli

Ko smo že leteli v zraku, je Dietrichson zapeljal svoj stroj na led. Startal je v redu. Ko je naš letalo napel preletelo Cronsba, se je Larsen nekoliko okrenil, da bi bilo Dietrichsonu mogoče, dohiti nas in ob naši strani leteti dalje proti severu, kjer so nam kazali sporedno z obalo plavajoči ledeniki, kje je morje prosto plavajočega ledu. Pripravil sem se k navigacijskim delom. Tu pa sem že zagledal pred seboj megleno steno. Ko smo prišli bližje, smo opazili, da leži popolnoma nizko in da se vleče preko morja dalje.

Bili smo že 1000 m visoko. Monter Feucht je opozoril Larsena, kako majhne je izgledale ladje pod nami. Megla se je izkazala za trdovratno. Segala je daleč proti severu in na obe strani, kolikor smo mogli videti. Kljub temu smo pluli dalje proti severu. V megleni steni so bili prepadi, vendar pa niso bili zadostni, da bi videli pod seboj plavajoč led. Termometer je kazal 10 stopinj pod ničlo.

Po poletu preko megle

Dve uri smo leteli preko megle in končno zagledali pokrajino, kjer je megla prenehala. Čisto in brez oblakov je bilo nebo nad nami. Solnce je svetlo jasno in pod seboj smo zagledali neskončno ravno svetlobleščečega ledu, srebrno belega, kakor daleč je segalo oko. Bili smo bržkone že nad 83 širinsko stopnjo ter smo pregledali na stotine kilometrov daleč naokrog. Solnični kompas se je izobno obnesel.

Najbolj služi

gospodom v vročini obleka iz izredno finega in lahkega angleškega «Tropical» blaga, ki ga nudi prav ugodno vsako množino tvrdka

Drago Schwab - Ljubljana

Sledili smo njegovi smeri ter pričeli opazovati. Naša brzina se je znatno zmanjšala, ker je začel briti hud severno-vzhodni veter. Larsen se je spustil nižje v upanju, da pride v milejši veter. Leteli smo približno 500 m visoko, spustili se ob priliki tudi do 300 m, da bi izsledili možnost za pristanek za slučaj, ako bi se pokvarili motorji. Toda oblika ledu pod nami ni bila vabljiva. Nikjer nismo opazili mesta, kjer bi bil prostor med trdim ledom, da bi se mogli varno spustiti. Prerokovanja glede pristajanja so bila zelo zmotna in naš polet je postajal vedno bolj nevaren. Kljub temu smo tako trdno zapupali v naše motorje, da nismo smatrali za mogoče, da bi bili radi motornih defektov prisiljeni pristati.

Predaleč proti zahodu. — Polovica bencina porabljena

Drveli smo proti severu, vsak izvršujoč svojo nalogo. Letalo je bilo navadno mirno. Včasih se je spustilo proti zemlji tako rahlo, da smo to opazili šele, ko smo gledali na Dietrichsonovo letalo. Ob 10. uri smo pri svojih opazovanjih ugotovili, da smo zašli predaleč proti zahodu. Temu je bila vzrok deklinacija magnetne igle. Zato smo naravnost letalo bolj proti vzhodu. Se vedno ni bilo mogoče pristati. Včasih smo leteli ob ledenih progah, ki pa so bile preozke, da bi se mogli spustiti nanje. Ob 1. zjutraj dne 22. maja je sporočil Feucht, da smo porabili še polovico bencina. Odložili smo se, da končno pregledamo pokrajino in položaj, kar se vsled posebnih navigacijskih pogojev tako blizu ob tečaju ne more storiti iz ozračja. Bili smo ta trenutek nad velikimi ledenimi progami. Larsen je vprašal, ali naj se spustimo. Jaz sem se bal, da bi se ledene mase zopet sklenile, predno bi se mogli zopet dvigniti. Spustili smo se do 100 m višine, da bi poiskali primerno mesto na ledu, kjer bi lahko pristali. Preleteli smo to mesto v višini 10 m. Ko smo iskali primerno pristajališče, se je zgodilo nekaj, kar nas je prisililo, pristati na prvo primerno mesto.

Opasen pristanek

Zadnji motor na našem letalu je grozil odpovedati. Pozneje smo odkrili, da je začel uhajati zrak vani. K sreči smo imeli pred seboj ožji stranski rokav ledenega kanala, ki je vodil med visokimi ledenimi stenami. Ker je bilo letalo pretežko, da bi ga mogel nositi samo en motor, je Larsen zadržal oba motorja ter spustil aparat proti novoforniranemu ledu. Bili smo pa še vedno nevarno visoko, ker je bil ledeni kanal kratak in ozek, tako da sta krili letala viseli nad ledenimi stenami.

Skraini konec ledenega kanala je bil napolnjen z ledenimi gruči. Preko njih smo se prepeljali na ta način, da smo jih potisnili navzdol. Končno smo obstali na skrajnem koncu kanala. Nos letala je tiščal naravnost proti veliki ledni plošči, tako da smo lahko stopili na breg. Letalo ni bilo poškodovano. Skušali smo ga obrniti, da bi ga spravili iz stranskega kanala v glavni kanal. Ko pa smo se bavili s tem napornim poslom, se je zaprl kanal kakor rakove škarje in bili smo ujeti. Dietrichson, ki nas je pri pristajanju opazoval, je mislil, da je Larsen popolnoma znorel, ker je pristal na tako nevarnem mestu. Vedel namreč ni, da smo bili prisiljeni pristati. On je pristal na drugi strani glavnega kanala, kjer je bilo več prostora.

Ker nismo imeli s svojega letala (št. vilka 25.) razgleda, nismo vedeli, ali je letalo 24 pristalo in kje se nahajajo Ellsworth, Dietrichson in Omdal. Ako se kompaktni led strne, je letalo št. 25 izgubljeno, ker leži sedaj med visokimi ledenimi ploščami. Pri opazovanjih smo ugotovili, da se nahajamo 87 stopinj 43 minut in 42 sekund severne širine in 10 stopinj 19 minut ter 5 sekund zahodne dolžine. Takrat, ko smo iskali pristajališče, smo se nahajali nekoliko bolj severno. Letalo je ponoči zamrznilo in vsak poizkus, da bi ga osvobodili, je bil zaman.

Brez zveze z drugim letalom

Dne 22. maja smo se pripravljali po dvehurnem počitku na pohod proti rti Kolumbiji. Larsen je zamen skušal najti letalo «24». Nismo vedeli, kje so naši tovariši, četudi smo slišali strel. Poskusili smo si napraviti pot s tem, da

smo razsekali ledeno ploščo, ki pa je takoj zopet zamrznila. Led obstoji tu iz silno velikih sten, med katerimi je nemogoče gibati se. Ko smo proučili vse možnosti za rešitev, smo sklenili, da odsekamo ledeno steno na prednjem koncu letala, napravimo poševno ravino in tako 100 m dolg leden most preko manjše ledene plošče. Larsen je sekal s sekiro, Feucht s sidrom za led, jaz pa z dolgim nožem, pritrjenim poševno na drog.

Delo se je zdelo nepremagljivo, toda izbere nismo imeli ja čez nekaj časa je postajal uspeh vedno večji. Ponoči je padla temperatura na 12 stopinj Celzija. Bilo je mrzlo celo v spalnih vrečah. Larsen je spal v sredi letala, Feucht v «menzi» in jaz v prostoru pilota. Popoldne je bilo vreme popolnoma jasno.

Sporazumevanje z zastavami

Nenadoma smo zagledali v svoje veliko veselje našo zastavo na ledenem potu in nato tudi posadko letala «24». Tudi mi smo razvili svojo zastavo in bili smo ginjeni ob misli, da se naša mala norveška kolonija nahaja tako visoko zgoraj na severu. Ko smo pričeli mahati z našo zastavo, so tudi naši tovariši mahali s svojo. S signali smo se sporazumeli, da je letalo «24» dobilo v repu luknjo, ker ga je pregloboko vtaknilo v sneg. Z neprestanim sesanjem noč in dan so ga vzdrževali nad vodo, dokler ga niso spravili na ledeno ploščo. Posadka letala «24» je pripravljala istotako svoj aparat, da bi ga napravila sposobnega za odhod. S signaliziranjem smo se posluževali že semaforjev. Polagoma se je led razširil, tako da sta se mogla oba tabora zblizati. Nazadnje smo se posluževali že semaforjev.

Rešitev Omdala in Dietrichsona iz smrtne nevarnosti

Dne 25. maja smo videli mnogo tulnjev. Žal, da nismo mogli uprizoriti lova nanje. Naslednji dan smo opazili, da se posadka «24» pripravlja priti k nam. Opustila je poskus, osvoboditi letalo brez naše pomoči. Videli smo, kako korakajo preko novega ledu po kanalu, da bi se izognili 24 ur dolgemu potu okoli kanala. Bližali so se nam počasi in s skrbjo smo zasledovali njihove kretnje. Skušali smo se jim približati z zložitvijo čolnom, da bi jim pomagali preko ozkega vodnega pasu. Zginili so za ledeno steno. Sledili so trenutki groze, v katerih smo čuli Dietrichsona in Omdala klicati na pomoč. Vdrla sta se v led pod težkimi bremenmi, ki sta jih nosila. Zagrabil ju je struja, ki je grozila, da ju potegne pod led. Ellsworth, ki je bil zadnji, je prihitel na pomoč, potegnil Dietrichsona iz vode, nato pa sta oba rešila tudi Omdala, ki se je že potapljaj. Mi jim nismo mogli pomagati, ker je bila voda pokrita s tanko ledeno skorjo, katero bi morali posekati, da bi mogli priti na pomoč z zložitvijo čolnom.

Ko smo se sestali, smo vsi pričeli graditi pot za letalo «25». Najprej smo odstranili težke ledene gruče in potem manjše, pri čemer nam je sneg služil kot pesek. Končno smo letalo osvobodili in Larsen je poletel v direktni smeri navzgor, vendar pa smo dosegli vrh šele, ko smo vsi ostali osebno pomagali.

Skrčena dnevna hrana

Letalo smo spravili na 200 m dolgo ledeno ploščo, ki je bila 10 m oddaljena od kanala. Nevarnost, da bi nam letalo zamrznilo med ledom, je bila odstranjena. Da bi čim dalje mogli delati in da bi se mogli preživeti tudi v slučaju, ako bi bilo treba iti peš do rta Kolumbije, smo čimbolj skrčili dnevno hrano. Zjutraj in zvečer smo spili čašo kakava in pojedli tri kekse, opoldne pa smo skuhali juho in 80 gramov pemencane za moža. Pri tej hrani smo seveda oslabili. Po vsakem obedu smo pokadili pipo tobaka, dokler smo ga imeli.

Za start je Larsen hotel imeti ravno 200 m dolgo pot do glavnega kanala in napraviti preko kanala most še iz ledu. Ko smo 27. maja letalo zavarovali, smo šli spat in smo spali do opoldne 28. maja. Ponoči je zamrznil del kanala, kjer smo hoteli startati. Na vseh straneh smo videli samo ledene stene. Ta dan smo merili tudi globino morja, ki je znašala 3750 m. Mnogo smo govorili tudi o možnostih, kako bi nadaljevali svoj polet.

(Konec sledi.)

Gospodarstvo

Naš finančni minister o porastu dinarja

Finančni minister dr. Stojadinović je dal glede na porast dinarja v Curihu beograjski „Politiki“ izjavo, iz katere povzemamo naslednje glavne misli:

Ako poznamo vzroke, ki so dovedli do padanja dinarja, bomo spoznali tudi vzroke dinarjevega dvigavanja, ki ga opažamo že iz leta 1923.

Prvi in glavni vzrok padanja je bila inflacija novčanice, do katere je dovelo slabo stanje državnih financ in stalno zadolževanje države pri Narodni banki. Tako je znašal dolg države Narodni banki koncem l. 1919. 214 milijonov, koncem leta 1920. 2905 milijonov, koncem leta 1921. 4054 milijonov, koncem leta 1922. 4205 milijonov Din. Zaradi tega zadolževanja je tudi hitro naraščal obrok novčanice; koncem l. 1919. je znašal 664 milijonov, koncem l. 1920. 3340 milijonov, koncem l. 1921. 4688 milijonov Din. Ta inflacija je uničevala vrednost dinarja. Dolar, ki je stal leta 1919. 10 dinarjev, je dosegel do l. 1922. vrednost 100 dinarjev.

Drugi vzrok padanja naše valute je bila pasivnost naše mednarodne plačilne bilance zaradi pasivnosti naše trgovinske bilance. Primanjkljaj v trgovinski bilanci je znašal v l. 1919. 2296 milijonov, l. 1920. 2145 milijonov, l. 1921. 1662 milijonov, l. 1922. 2750 milijonov. Pomanjkanje deviz je neugodno vplivalo na vrednost dinarja.

Tretji vzrok je v splošnih političnih prilikah zunaj in notranjega značaja.

Četrty vzrok je v psihološkem momentu. Ljudje so izgubili zaupanje v domačo valuto; vsakdo se je otresal dinarjev; čim jih je dobil, jih je uporabljal za nakup zemlje, hiš, industrijskih podjetij in drugega. To vse se je še pospeševalo po zadržanju domačega in tujega kapitala in po takratni uradni valutni politiki, ki je obstojala v neprestanih novih deviznih predpisih in zabranah ter v inkvizitornih kontrolah bank, prodaje zlata itd., da bi se s tem podpiral dinar.

Tako so takratni voditelji naše finančne politike zdravili simptome in ne vzroke. V polni zavesti tega sem takoj proti koncu 1922. začel bo s temeljnimi zli svojega resora. Povišali so se neposredni davki za 500 odst. in 30 odstotkov, dalje so se povišali invazijski davki, zbornične doklade, takse, pristojbine in tarife vseh vrst ter carine do zlata paritete. Tako je prišla država do podvojenih dohodkov in s tem v položaj, da je prenehala z zadolževanjem pri Narodni banki.

Samo tem velikim finančnim prizadevanjem se je zahvaliti, da je inflacija novčanice prenehala in se zaustavilo nadaljnje padanje dinarja. Tudi Narodna banka se je iz leta 1922. postavila odločno na protinflacijsko stališče. Glede tega vprašanja sem bil vedno v popolnem sporazumu z upravo Narodne banke.

Povečanju izvoza se je posvečala največja pozornost. V začetku l. 1923. so se ukinile izvozne zabrane in omejitve ter znižale izvozne carine. S to politiko se je od takrat nadaljevalo. Takšna carinska politika je krepila domačo produkcijo in izpodbujala narod k delavnosti ter k izvozu. Največje pozornosti so bile deležne tudi prometne prilike ter so se dovoljevali znatni krediti za gradbo železnic in za razna popravila, s čimer so se povečale izvozne možnosti. Zbog teh mer je izvoz leta 1913. že skoro dosegel vrednost uvoza, a v l. 1924. je bil izvoz več kot natno večji kakor uvoz.

Pripomniti je dalje, da je imela vlada v reparacijskem vprašanju uspeh. Nadaljnje nezadovoljevanje države je le povečalo utis aktivnosti naše mednarodne trgovinske bilance. Nadalje so se politične prilike v zadnjih treh letih znatno zboljšale. Naše meje so končno določene, odnosi s sosednjimi državami so boljši, naš ugled v inozemstvu je zrasel. Učvrščenje notranjega položaja hitro napreduje.

Končno še psihološki vzroki. Iz leta 1923. se javnost obvešča odkritosrčno o pravem položaju. Zaupanje ljudstva do dinarja narašča in ljudstvo pričenja varčevati.

To so torej vzroki, da se dinar popravi. Vendar je treba gledati na to, da se dinar ne bo prehitro dvigal. Gre za to, da bi se dinar za daljše dobe vzdržal na stalni višini. Večina naših gospodarskih trgov in proti hitremu naraščanju. Dosežek predvojnega zlatodinarske paritete, in sicer še tekom dveh let, kakor si nekateri domišljajo, bi jaz smatral za največjo nesrečo, ki bi mogla zadeti naše gospodarstvo. Takšne gospodarske politike ne bi mogel nikdar podpirati. Izkušnja drugih držav pri reševanju istih problemov je najboljši dokaz, da je naša finančna politika na dobrem potu.

Stanje hmeljskih nasadov

Hmeljarsko društvo v Zalcu nam je poslalo poročilo:

Zatec 18. junija. Hmeljska rastlina je v zgodaj obrezanih nasadih rastle do vrha drogov, oziroma žilnega ogrodka in kaže mnogo panog. V večini nasadov je pa rastlina zrastle šele do polovice, oziroma do tritretini drogova. Nadalje je precejšnji del nasadov prav slab. Vreme ni bilo zadnje dni ugodno. Okuževanje po hmeljski ušci se ne zmanjšuje in se obrambna dela, po-

sebeno v nižavah, nadaljujejo. — Razpoloženje na trgu in cene so čvrste. Plaćuje se od 3900 do 4020 Kč za 50 kg. Stanje hmeljskih nasadov na Bavarskem (Hersbruck, Spalt in Holetau) je bilo sredi tekočega meseca vobče slabo. Od vremena, posebno pa od padavin je odvisno njihovo zboljšanje.

Tudi Alžacija, Poljska, Virtemberška in Belgija javljajo uštvost hmeljske rastline. V Nemčiji se je poleg hmeljske ušice pojavila tudi strupena rosa (peronospora).

Letos se tudi Savinjska dolina lahko ponaša z raznimi škodljivci. Poleg bolhačev, uši in stenic, se je na poznem hmelju okoli Arje vasi in Zalta (gotovo tudi drugod) ugotovila bela in črna strupena rosa, hmeljarji še enkrat: Storite vse v prid in v obrambo svojih hmeljskih nasadov. Trud se vam bo obilno poplačal.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (23. junija.) Turščica: baška, julij, ladja Donava, 30 vagonov 190; baška, avgust, 40 vagonov 200; banatska, 5 vagonov 180; sremska, 1 vagon 175. Tendence mlačna.

Dunajski goveji sejem (22. junija.) Dogon 2893 komadov. Od teh so bili iz Jugoslavije 304 komadi. Zaradi manjšega dogona so cene poskočile napram prošlemu tednu za 10 do 15 grošev pri kg. Za kg žive teže so notirali: voli I. 1.65 — 1.85 (izjemno 1.90 — 2.20), II. 1.40 — 1.60, III. 1.25 do 1.35, bik 1.30 — 1.70 (do 1.80), krave 1.20 — 1.65, slaba živina 0.75 — 1.10 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (22. junija.) Ameriška tržišča so koncem prošlega tedna prometovala v slabem za držanju. Na dunajskem tržišču je bil promet majhen, ker ni bilo za noben predmet posebnega zanimanja. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kilogramov v šilingih: pšenica: domača 51.50 — 52.50, madžarska s Pottisa 54.50 do 55.50, Rosafé 52 — 52.50; rž: domača 46 — 47; ječmen: domači 36 — 42; turščica: 29.75 — 30.75; oves: severnoameriški 41.50 — 42.50.

Zaključek kongresa industrijcev v Beogradu. V ponedeljek je bil zaključen kongres industrijcev v Beogradu. Po kongresu so posetili delegati finančnega ministra in mu izročili resolucijo o davkih in novi carinski tarifi. Dalje je bila izročena prometnemu ministru resolucija o domonju nove železniške tarife, a ministru za socialno politiko resolucija o bivanju inozemskega delavstva v državi. V slednji resoluciji se zahteva, da bi se gotov odstotek inozemskega kvalificiranega delavstva obdržal, ker bo sicer moralo mnogo industrijskih podjetij ustaviti delo.

Obtok novčanice v naši kraljevini je znašal po izkazu Narodne banke z dne 15. t. m. 5732.4 milijona dinarjev. Napram 8. t. m. se je zmanjšal za 41.3 milijona dinarjev. Kovinska podlaga se je v istem času povečala za 6.5 milijona na 468.6 milijona dinarjev v zlatu in meznane vrednosti po predvojnih paritetah. Posojila so se zmanjšala za 13.3 milijona na 1148.5 milijona Din.

Gospodarski kongres v Beogradu, ki se bo vršil 5. in 6. septembra, bo obravnaval predvsem vprašanje davkov, potem socialno zakonodajstvo in predloge glede izvozne sezone v letu 1926.

Položaj na vinskem tržišču. Izgledi nove trgovine so doslej ugodni ne samo v naši državi, temveč tudi v večini ostalih evropskih držav, kakor v Italiji, Madžarski, Češkoslovaški, Franciji itd. Kljub ugodnim izgledom vinske letine, kljub porastu dinarja se cene pri nas razje. To pač gotovo največ radi tega, ker zaloge niso več obilne. Kakor je sklepati iz tega, da slovenski trgovci kupujejo precej vina v Banatu, morajo biti stare zaloge zlasti majhne v Sloveniji. Cene so posebno čvrste v Banatu, kjer je kupčija prilično živahna. V okolici Vršca notirajo 9.5 — 10 odstotka bela vina 5.50 — 6, 10 odstotka črna vina pa 3.50 — 4 Din za liter. Črna vina se manj iščejo, ker so se dalmatinska kakovostno boljša vina pocenila.

Ustanovitev brazilsko-jugoslovenske banke v Beogradu. Na inicijativu brazilskega generalnega konzula v Beogradu se bo ustanovila brazilsko-jugoslovenska banka v Beogradu, ki bo gošila gospodarske stike med Jugoslavijo in Brazilijo ter s tem izločila celo vrsto posredovalcev. Banka bo pospeševala neposredne trgovinske zveze med obema državama in bo zgradila velika skladišča kave v enem jugoslovenskih pristanišč. Ta skladišča bodo glavne zaloge za ves Balkan.

Podružnica Državne hipotekarne banke v Sarajevu. Po sklepu upravnega odbora Državne hipotekarne banke bo novoustanovljena podružnica te banke v Sarajevu pričela z delom prihodnji mesec. Za upravnika te podružnice je postavljen lica Vasiljevič.

Redni občni zbor bo imela Konzervna tvornica „Globus“, d. d. na Vrhniki dne 2. julija t. l. ob pol 12 v prostorih Zadržne banke v Ljubljani.

Pomorska banka v Gružu je začela te dni ponovno poslovati. Predlog za pristopno poravnavo je uprava banke umaknila, ker je prišlo do poravnave z vlagatelji.

Zadeva pravnice za vlagatelje Centralne kreditne banke v Beogradu. Na tretjem naroku so se upniki in zastopniki banke zedinili v tem, da se uvede poravnalno postopanje. Banka ponuja upnikom 100% z 8 odstotnimi obrestmi. Terjatve za 25.000 Din bi se izplačale v 4 enakih obrokih tekom 2 let, a svote preko 25.000 Din v 3 letih. Prvi izplačilni rok bi bil 1. oktobra t. l.

Povišek glavnice. Nihag, d. d. za trgovino i industriju drva v Zagrebu povišuje glavnico od 16 na 28 milijonov Din z izdajanjem 240.000 novih dinaric po 50 Din

nominalne s pravico na dividendo 1925. Delničarji optirajo na 16 starih 5 novih delnic po tečaju 56 Din.

Plačevanje carine z zlatom. Ker je cena zlata padla, so začeli trgovci v Skoplju s 15. t. m. plačevati carino v napoleondorih. Država bo sicer zaradi tega prejela manj dinarjev, kakor je predvideno, toda bo imela zato druge koristi, ker se bo zlato na ta način koncentriralo v državnih blaginjah, odnosno pri Narodni banki.

Pospešeno carinjenje svežega sadja in sočivja. Generalna direkcija carin je naročila svojim organom, da se morajo pošiljati svežega sadja, sočivja in podobnega, ki uvažajo za neposredno potrošno in katerih vrednost ne prekorači 5000 Din, takoj cariniti.

Pred srednjo letino češpelj v Bosni. Po poročilih sarajevske Trgovske in obrtničke zbornice bo pridelek češpelj v Bosni letos srednji (okrog 1000 vagonov). Izgledi pa so, da bo kakovost češpelj boljša kakor lani in predlanskim.

Uzance za trgovino z medom. Beograjska borza se je bila nedavno obrnila na novosadske s prošnjo, da ta izdelata specialne uzance za trgovino z medom (strdjo) za celo državo. Novosadska borza je sedaj izdelala te uzance, ki bodo predložene predsedniku borze v odobritev.

Novi pomorsko-carinski predpisi bodo stopili 27. t. m. v veljavo. Predpisi obravnavajo postopanje carinskih oblastev in določajo natančno poim tihotapljenja na ladjah.

Težkoče uglednega madžarskega denarnega zavoda. Eden najstarejših in najuglednejših denarnih zavodov v Budimpešti, Zednjena glavna mestna hranilnica, se nahaja v plačilnih težkočah.

Znižanje rumunske izvozne pristojbine za govedo. Posebna komisija rumunskega trgovinskega ministrstva je sklenila te dni znižati izvozno pristojbino za govedo od 8000 na 5000 lejev.

Prost izvoz žita nove žetve v Rumuniji. Iz Bukarešte poročajo, da bo za žito nove žetve v Rumuniji popolna svoboda. Vse izvozne zabrane se bodo ukinile in bo treba za izvoz žita plačevati le izvozne pristojbine.

Aktivnost francoske trgovinske bilance. Po statistiki francoske carinske uprave je znašala vrednost francoskega uvoza v prvih petih mesecih t. l. 15.85 milijarde, izvoza pa 18.12 milijarde francoskih frankov. Trgovinska bilanca v tem času je torej aktivna za 2.27 milijarde francoskih frankov. Napram enakim dobi lanskega leta je uvoz znatno padel, a izvoz se povečal.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke pomenijo povprečevanje, druge ponudbe in v oklepajih kupčijske zaključke). Vrednote: 7% posojilo 62—0, Vojna škoda 206—0, Celjska posojilnica 200—205, Ljubljanska kreditna 225—265, Merkantilna 100—104, Praštediona 800—806, Kreditni zavod 175—185, Strojne 0—135, Trbovlje 335—345, Vevče 100—111, Stavbna družba 265—280, 4½% zastavni listi Kranjske dež. banke 20—0, 4½% kom. zadolžnice Kranjske dež. banke 20—0, Blago: les: smrekovi bordenali, žagani, 40/40, 5/20 m 6 in 6.80, fco meja 7 vagonov (675); bukovo ogile, la, suho, fco meja 2 vagona (94/50); deske I, II, III, konične, 25 mm, fco meja 0—525; čreslo, suho, letošnje, v ovojih, fco nakladna postaja 36—0; poljski pridelniki: pšenica: Manitoba 3, fco Postojna trans. 0—450, Hardwinter, fco Postojna trans. 0—440; fižol: ribničan, orig. fco Ljubljana 260—0, prepelčica, orig. fco Ljubljana 250—0; ječmen, srbski, 60 kg fco Ljubljana 0—325; turščica slavonska, par. Vinkovci 0—195.

ZAGREB. Od bančnih papirjev se je ponujala danes v večji meri Eskomptna po 103.5, na kateri višini je tudi dosegla en zaključek. Drugega na efektivnem tržišču ni pomembnejših sprememb. — Devizno tržišče zaradi nespremenjene notice v Curihi ni zabeležilo večjih sprememb. Zaključni tečaj posrednih deviz so neznatno porasli zaradi pomanjkanja blaga, dasi je bilo povprečevanje majhno. Italija se je v začetku trgovala po 215, a proti koncu 218. Promet v splošnem zmeren. Narodna banka ni intervenirala. Trgovalo se je največ v devizah na Italijo, New York in Švicco. — Notirale so devize: Dunaj 811.5—823.5, Italija izplačilo 215.9—218.9, ček 215—218, London izplačilo 280.5—283.5, New York ček 57.45—58.25, Pariz 271.25—276.25, Praga 171.05—173.45, Švica 1122—1132, ček 1121—1131; valute: dolar 56.7—57.6, šilingi 814—826, mk 0.07925—0.08125 nemške marke 1367.5—1382.5, lire 215.5—218.5; efekti: bančni: Litorale 0—58, Trgo 5—9, Eskomptna 103—103.5, Kreditna Zagreb 104—105, Hipo 56—56.5, Juzo 98—100, Ljubljanska kreditna 251—257, Obrtna 55—0, Praštediona 800—802.5 Etno 0—190, Slavenska 69—70, Srpska 130—131, Narodna 3350—0; industrijski: Eksploatacija 27—30, Drava 130—135, Dubrovačka 0—500, Sečerača 500—525, Narodna mlinska 10—15, Nihag 39—40, Gutmann 330—340, Slavonija 39—40, Trbovlje 320—330, Vevče 100—0; državni: 7% posojilo 62.5—64, agrarne 35, Vojna škoda za junij 218, obracun 219.

BEograd. Danes so bile vse devize nekoliko nižje kakor včeraj. Promet minimalen. Ponudba je bila tako majhna, da je del povprečevanja ostal nepokrit. Večja kupčija je bila v devizah na Prago in Švicco. Notirale so devize: Amsterdam 2325—2330, Dunaj 816—818.5, Berlin 1380—1384, Bukarešta 26—27, Italija 216—216.5, London 281.25—282, New York 57.9—58, Pariz 272—273, Praga 171.75—172, Švica 1124—1125.

CURIH. Beograd 8.95, New York 515, London 25.03, Pariz 24.20, Milan 19.20, Praga 15.25, Budimpešta 0.007250, Bukarešta 2.375, Šofia 3.75, Dunaj 72.55.

TRST: efekti: obligacije Julijske Krajine 72, Zivnostenska 302, Assicurazioni Generali 12.400, Riunione Adriatica A 4000, Riunione Adriatica B 4000, Cosulich 334, Dalmazia 280, Libera 510, Lloyd 5750, Oceania 181, Tripcevič 450, Dalmazia cement 650, Split cement 464, Krka 410, devize: Beograd 46.35 — 46.65, Dunaj 370 — 390, London 130.50 — 131.25, New York 26.80 — 27, Curih 519 — 524; valute: dinarji 46 — 46.50, 20 zlatih frankov 103 — 106, zlata lira 516.01.

DUNAJ: Beograd 12.245 — 12.285, Berlin 168.80 — 169.40, Milan 26.37 — 26.49, Praga 21.025 — 21.105, Šofia 5.10 — 5.14, Curih 137.75 — 138.25; valute: dinarji 12.205 — 12.265, dolarji 706.20 — 710.20, lire 26.42 — 26.62.

PRAGA: Beograd 58.75, Dunaj 475.75, Rim 126.50, Budimpešta 4.675, Pariz 159.25, London 164.10, New York 33.75, Curih 656.50.

BERLIN: Beograd 7.245, Dunaj 59.057, Milan 15.63, Praga 12.433, Curih 81.46.

Sokol

Mladinska tekma Sokolskega društva Ljubljana

Sokolska društva so začela v poslednjem času prirejati poleg tekem za članstvo in naraščajo tudi tekme za deca, da vzbude s tem zanimanje za telovadbo tudi pri najmanjših telovadcih.

Ljubljansko Sokolsko društvo (Narodni dom) je priredilo preteklo soboto in nedeljo tekmo za vse oddelke dece in naraščajo. Udeležba ni bila sicer povoljna, uspehi, ki so bili doseženi na tekmi pa so lepi. Da ni bilo število tekmovalcev tako veliko, kakor bi moralo biti, je krivo deloma tudi to, da je nekaj mladine že zapustilo Ljubljano. Poset od strani občinstva je bil tudi slab, kar kaže, da se za mladino mnogo premalo zanimamo, in to celo starši, ki imajo svoje otroke med tekmovalci.

Moška deca je tekmovala v dveh oddelkih, in sicer v višjem 12 tekmovalcev v redovnih in prostih vajah, v skoku v višino 90 cm, v skoku v daljino 320 cm in v teku na 70 m v 11 sekundah. Najboljše uspehe so dosegli: Zorman Fran 95 odst., Deisinger Dušan 85 odst. in Lavrič Alojzij 82.5 odst. — V nižjem oddelku je tekmovalo 23 tekmovalcev v redovnih in prostih vajah v skoku v višino 70 cm, v skoku v daljino 250 cm in v teku na 50 m v 9 sek. Najboljši trije tekmovalci so bili Stupica Gabrijel 97.5 odst., Jurca Ivan 96.25 odst. in Delmose Peter 87.2 odst.

Moški naraščajo je tekmoval v višjem, srednjem in nižjem oddelku. V višjem je bilo 6 tekmovalcev, ki so vadili na drugo, konju na šir, na krogih, raznoško čez konja vzdolž, skok v višino 130 cm, metanje diska 20 m, plezanje na vrvi 5 m v 12 sek. in tek 120 jardov s 75 cm visokimi zaprekami v 20 sek., vrhutega je dobil vsak tudi vprašanje iz sokolske ideje. Najboljši trije tekmovalci so bili Vehovar Miloš 92.27 odst., Šifnar Pavel 90 odst. in Flego Josip 78.7 odst. V srednjem oddelku je tekmovalo 6 naraščajnikov in sicer na drugo, raznoško čez konja, skok v višino 120 cm, skok v daljavo 3.60 m, tek z 75 cm visokimi zaprekami 100 jardov v 20 sekundah, metanje žoge 2 kg 20 m. Najboljše uspehe so dosegli: Šavnik Tomaž 80.53 odst., Varšek Milan 77.5 odst., Mihel Franc 73.85 odst.

V nižjem oddelku je tekmovalo 10 naraščajnikov na nizkem drugu, skok čez kozo, skok v višino 120 cm, skok v daljino 3.40 m, tek 100 jardov 15 sek. Prva tri mesta so zasedli Vatovac Jože 97 odst., Višnjensky Vladimir 93 odst., Venturini Franc in Lakič Gabrijel po 81 odst. Dobro so odgovarjali na vprašanja iz sokolske ideje in so bili tudi ostali uspehi vobče jako povoljni.

Od ženske dece je v nižjem oddelku tekmovalo 9 deklic in sicer na krogih, v metanju žoge, v skoku v daljino in v teku, najboljše tri tekmovalke so bile Lampič Silva, Ogrič Elvira in Dolinšek Evgenija. — V višjem oddelku je 22 tekmovalk, ki so tekmovala v istih panogah kakor one iz nižjega oddelka samo da se je od njih zahtevala večja mera. Najboljše uspehe so dosegle te tekmovalke: Černo Ljudmila, Wölfling Zora in Vatovac Valči.

Ženskega naraščaja je tekmovalo v višjem oddelku 7 in v nižjem tekmovalo 7 tekmovalk. V višjem oddelku so tekmovala v prostih vajah, na bradlji, v metanju žoge, v skoku v daljino in v teku preko zaprek. Prve tri najboljše tekmovalke so bile: Škerlj Eva, Zagar Zali in Šantel Dušica. — V nižjem oddelku so tekmovala na drugo, v metanju žoge, v skoku v daljavo, v teku in v prostih vajah. Najboljše uspehe so dosegle: Grmek, Pevalek in Kocjančič.

Tekme so se vršile v redu in popolni disciplini pri vseh oddelkih. Kot sodniki so fungirali člani in članice domačega društva. Te tekme naj bi se vršile vsako leto, toda pri boljši udeležbi, mogoče naj bi bilo za 14 dni prej.

Članj Sokolskega društva na Viču se vabijo na sestanek kateri se vrši v četrtek 25. t. m. ob 8 uri zvečer v Sokolskem domu. Razgovor o prireditvi razvija prapora in javne telovadbe katera se vrši 12. julija.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 23. junija 1925.

Ljubljana, 306 m nad morjem.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	760.6	13.4	sev. vzh.	več. obl.	11.4
Ljubljana . . .	14.	758.5	21.5	sever	več. obl.	
Ljubljana . . .	21.	759.8	18.0	pol. obl.	več. obl.	7.0
Zagreb . . .	7.	760.5	13.0	zap.	dež. jas.	8.0
Beograd . . .	7.	759.9	18.0	sez. zap.		
Dunaj . . .	7.					
Praga . . .	7.	758.5	11.0	jug. zap.		19.0
Inomost . . .	7.					

Solnce vzhaja ob 4:13, zahaja ob 19:51, luna vzhaja ob 6:6, zahaja ob 21:26. Barometer nestanovit, temperatura višja.

Dunajski napoved za sredo: Menjaljoča se oblačno. Hladno.

Sport

Še nekaj zadnjih tekem

Praga: Sparta je odigrala svojo predzadnjo prvenstveno tekmo ter proti Nuselskemu zmagala z 8 : 0. Po tej tekmi ima Sparta mnogo šans, da si pribori tudi letos prvenstvo, ker ima boljše razmerje golov kot njen rival Slavia. Viktorija Žižkov : CAFK 3 : 1, Liben : Union Žižkov 1 : 0.

Krema: Dunaj : Krems 9 : 0 (6 : 0). Pro-pagandna tekma, pri kateri je v dunajskem moštvu igral Uruguayec Castro.

Službene objave LNP

(Seja u. o. z dne 19. VI. 1925.)

Vzame se na znanje blagajniško poročilo o prvenstveni tekmi Ilirija : Bačka, kar se sporoči in dopiše JNS.

Dopis S. D. Rapid, Maribor, z dne 8. VI. se odstopi JNS v nadaljno postopanje. Protest Laska z dne 4. VI. se zavrne ter potrdi tozadeven sklep p. o.

Prošnji Laska z dne 17. VI. se ne more ugoditi, s čimer ostane sklep k. o. v veljavi. Dovoljuje se poudarjenemu kapetanu, da trenira izbrane igralce, ki bi prišli v pošteve za reprezent. V tem oziru se opozarja je igralci, ki bi jih event. pozval poudarjeni kapetan na skupne treninge, da se istih vselej in točno udeležijo.

Opozarjajo se klubi LNP., da se vrše dne 1. in 2. VIII. t. l. tekmovalja za plavalno prvenstvo Slovenije na Bledu, vsled česar naj se v teh dneh ne prireajo nogometne tekme. Tajnik I.

Službeno iz LNP. Seja u. o. danes, v sredo, ob 20.30 v Narodnem domu. — Tajnik I.

Službene objave LLAP.

Dne 25. in 26. julija se vrši na Dunaju za proslavo 25letnice Oesterr. Leichtathl. Verbanda velik mednarodni miting, na katerem startajo reprezentance Nemčije, Češkos

James Oliver Curwood:

Onstran pragozda

Končno, po tolikih mesecih in letih, je bilo zdaj te razburljive igre, te borbe moža proti možu konec! Cassidy je vrgel poslednjo karto in izigral.

Pol minute po ukazu, naj dvigne roke, se Mc Kay ni genil. Cassidy ni ponovil svojega poziva, saj si je bil svest udarca, ki je padel tako nepričakovano na nasprotnika in je bil dovolj usmiljen, da mu je dal časa.

Potem pa se je Rogerjevo telo z globokim vzdihom premaknilo. Nahrbtnik mu je padel z ramen na pesek in veslo mu je zdrknilo iz roke. Počasi je dvignil roke nad glavo, a Cassidy se je tiho zasmejal.

Malo dni pored bi bil Mc Kay ponovil ta nasmeh hladno, bodro, priznavajoč spretnost svojega protivnika celo v trenutku lastne porazke. Danes pa, kakor da je bila v njem druga duša.

Njegove oči niso videle več onega bivšega Cassidyja, zvesto vdanega svojim dolžnostim, viteškega neprijatelja, moža, ki bi ga rad tako ljubil, kakor ljubi brat brata, celo v trenutku najbolj vztrajnega preganjanja in zasledovanja. V Cassidyju je videl zdaj samo rablja. Ves svet se je obrnil proti njemu, in prav v uri njegovega največjega obupa in popolne breznačnosti je zla usoda poslala Cassidyja, da mu priloži odločilni udarec.

Divja besnost je zaplala v njegovi notranjosti, ko je dvigal svoje roke. Ni mislil niti na zakon, niti na smrt, niti na svobodo. Pištola, namerjena mu na prsi, mu ni pomenila nič. Zadušen glas, kakor bi se davil, se mu je iztrgal iz grla, in njegova desnica je kakor strela švignila — po revolverju.

Cassidy je zakričal:

«Stojte! Za boga, stojte — sicer ustrelim!»

Tudi v Pikovi duši je blisknilo v tem trenu kakor električna iskra — slutnja nečesa groznega. In v sekundi, ko se je Pik zakadil, je prst Cassidyja sprožil petelina na pištoli. Zakaj Mc Kayevo orožje je bilo že napol izven taske. Cassidy je pomeril protivniku v ramo, da bi ga ne ubil.

Pikov naskok na Cassidyja je prišel sočasno z gromom pištole, in Mc Kay je zaslišal žvižgajoči zvok krogle mimo svojega ušesa. Njegova desnica je šinila naprej, in ko je Pik zapičil svoje zobe v Cassidyjevo nogo, je začul drugi strel in vedel, da prihaja od njegove gospode.

Tretje strela pa ni bilo. Cassidy se je zgrudil in nekaj, kakor tih smeh se mu je iztrgalo iz prs — a to ni bil smeh. Njegovo telo je padlo z vso težo na Pika.

Se nekaj sekund je stal Roger tu s revolverjem v roki, niti z mislico ni trenil, a nekaj kakor groza mu je sršelo iz oči.

Pik se je osvobodil izpod Cassidyja ter vprašujoč gledal svojega gospoda in na moža, ki je ležal na pesku kakor velik pajek.

Nato pa se je življenje zopet vrnilo v Rogerjevo telo. Revolver mu je padel iz roke in kakor bi mu ne bilo na vsem svetu za nič drugega mar, je pritekel s krikom h Cassidyju in se vrgel tik njega na kolena.

«Cassidy! Cassidy!» je klical: «Ljubi Bog, tega nisem hotel storiti! Cassidy, stari tovariš —!»

Groza v njegovem glasu je utišala renčanje v Pikovem grlu. Mc Kay je dvignil Cassidyju glavo in mu odstranil s čela šop rdečih las. Stemnilo se mu je, da ni videl ničesar okoli sebe.

Ubil ga je! Ustrelil z namenom, da ga ubije, in zavedel se je, da izgrešuje cilj le po enkrat med sto strel. Tako je torej končno postal zares morilec. A njegova žrtev je mož poštenjak, ki ni proti njemu uporabil nikoli nizkotnega sredstva in ki je zdaj umiral tu na pesku samo zato, ker sam ni poslal nanj smrtnega strela.

Roger je zaihtel ob bolesti in ozri se vnovič v Cassidyjevo obličje, zagledal čudež na njem. Irčeve oči so se namreč široko odprle in ustnice so se mu razpotegnile od bolečine, a obenem tudi od smeha.

«Veseli me, da vam je žal,» je rekel Irec. «Mrzelo bi me, ako bi moral imeti o vas slabo mnenje, Mc Kay. Toda — slabo streljate!»

Telo se mu je bolešno zgenilo, usmev mu je počasi izginil z obličja in zastokal je. Vendar se je premagal in je izpregovoril zopet:

«Morda bi mi hoteli pomagati, Mc Kay. Ako je tako — na pol milje odtod ob potoku je koča. Videl sem dim — slisal sekiro. — Ne jezim se na vas. Ste človek in pol — urno odločen — toda slab strelec! Oh Bog — kako — slab — strelec —!»

In zaman se je trudil, da bi se znova posmešnil Rogerju, počivajoč kakor mrtvec v njegovem naročju.

Roger pa je ihtel dalje. Ihtel je na poseben način trdega moža, ko je raztrgal ranjenčovo kožulo in videl krvavečo rano na njegovih prsih prav pod desno ramo.

In Pik je slisal vedno znova ihtljaje, prihajajoče iz ust gospodovih, ko je stekel k jezeru in prinesel vode ter si dal opraviti s telesom tega moža.

Potem pa si ga je Roger naprtil na hrbet ter se je opotekal z njim ob potoku. Tam je našel stezo, ozko stezko, in ustavil se ni niti enkrat, dokler ni došel s svojim bremenom do male planote. Ondi je stala koča in iz nje je prišel zdaj starec, a za njim dekle.

Piku se je stisnilo v grlu, kajti mislil je, da je Nada, ki prihaja za belolasim starcem. Imela je tudi vitko telo, rjave, svetle lase — a ni bila Nada. Bila je starejša, višje rasti in njeno lice je postalo belo, ko je zagledala krvavo breme na Rogerjevem hrbtu. «Obstrelil sem ga,» se je oddihaval Roger. «Bog ve, na nisem hotel storiti tega. A bojim se —»

Ni mogel izgovoriti svoje bojazni, da je Cassidy medtem že umrl — ali da pravkar umira. Trenotno je videl le velike, srepe oči deklice, ko mu je starec pomagal nositi breme dalje.

Sele ko sta prinesla Cassidyja v kočo, je opazil Roger, da je slab kakor dete in kako kruto se je moral boriti s to težo na svojih ramah. Omahnil je na stol, stari pa se je pečal dalje s Cassidyjem.

Roger je slisal, kako dekle kliče starca dedom. Nič več ni bila tako prestrašena in kretala se je lahko kakor ptičica po koči, prinašajoč vode, obvez in blazin, a pogled na svežo kri in smrtno blede obličje Cassidyja je polnil njene oči s sožaljem. Mc Kay jo je molče gledal in videl, da so storile njene roke dvakrat toliko, kolikor bi mogel storiti on, in šele ko se je slaboten stok oglasil iz ranjenčevih ust, je pristopil k postelji.

«Krogla je zletela le skozi telo,» je dejal starec. «K sreči niste rabili naboja z mehkiimi ostricami, prijatelj!»

Cassidy je globoko vzdihnil. Veki sta mu vztrepetali in polagoma je odprl oči. Dekle se je sklanjalo nad njim, in Cassidy je videl le njeno obličje in rjavi odlesk njenih las.

«Ostane li živ?» je vprašal Roger in glas se mu je tresel.

Starec je ostal nem, in bil je Cassidy sam, ki je nekoliko okrenil glavo ter odvrnil slabotno:

«Ne skrbite, Mc Kay! Ostanem živ!»

Roger se je naklonil nad postelj, med Cassidyja in dekle, ter je nežno vzel ranjenčovo roko v obe svoji.

«Obžalujem, kar sem storil, stari kamerad!» je šepetal. «Zmagal ste, in sicer pošteno. Ne pojdem odtod. Počakam vas, da se boste mogli zopet postaviti na noge. Obetam vam, da vas počakam.»

Slab usmev je šinil Cassidyju okoli ustnic, a zastokal je zopet in zamižal.

Dekle je odrinilo Rogerja. «Res bo lepo, ako ne odidete odtod in počakate,» je rekla.

V njenih očeh je bilo nekaj neizrečenega, nekaj, kar ga je spominjalo Nade, ko mu je pripovedovala, kako jo je udaril Jed Hawkins v svoji hiši ob Craggovem grebenu.

Te noči se je Roger utaboril blizu ustja Potoka šepetajočega soba in tri naslednje dni ga je vedla cesta le iz njegovega tabora h koči starega Roberta Barona in njegove vnuke Gizele.

Elektrotehnične tornice ŠKODOVIH ZAVODOV v Plzni

Zastopstvo za Jugoslavijo:
Ljubljana, Selenburgova ul.
št. 7, hiša Jadranke banke.

Dobavljajo:
najsolidnejše in najcenejše elektro-motorje, turbogeneratorje in vse ostale električne stroje.

Grade:
električne centrale, električne železnice, cukrarne, pivovarne, rudniške naprave itd.

Obračajte se v vseh primerih na pisarno v Ljubljani. Poset inženirja je brezplačno na razpogo.

Zgovina modno-galanterijske stroke v glavni ulici Maribora se prodaja.

Sortirana je z novim blagom in dobro uvedena pri dobaviteljih in konumentih. Vodi se z manjši režiji. Radi preselitve v rojstni kraj prodaja se brez odstopnine. Potrebno je za takoj 100 do 120.000 Din, ostanek se lahko sporazumno odplačuje.

Resni reflektanti naj se obrnejo na Oglasi zavod Vrsiča naseljenik, Maribor, Slomškov trg 16.

Perilo moško, žensko in otroče
Kopalni plašči, tricot-obleke, čevlje
Namizni prti in prtiči, beli in barvani
Posteljnina: odeje, rjuhe, blazine
Perje in puh ter popolne
Opreme za neveste in dojenčke
C. J. HAMANN, LJUBLJANA, Mestni trg št. 8.

V globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da je naš ljubljani soprog, oziroma oče, sin, brat, zet, svak, stric in bratranec, gospod

Franc Korenčan

mesar, posestnik in gostilničar

po dolgi in mučni bolezni v 48. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti za umirajoče, danes mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega se vrši v četrtek, 25. junija t. l. ob 5. uri pop. na tukajšnje pokopališče.

V Dolenjem Logatcu, dne 23. junija 1925.

Josipina Korenčan roj. Bianzani, soproga
Milka in Marija, hčerki
Franc, sin
Franc Korenčan, oče
v imenu vseh ostalih sorodnikov.

Ker se letna sezija bliža kraju

smo cene na preostali zalogi oblek za gospode, dečke in otroke **znižali za 20%.** — Izrabite izvanredno ugodno priliko ter posetite našo detajlno trgovino na Erjavčevi cesti št. 2 (nasproti dramskega gledališča).

Konfekcijska tovarna

Fran Derenda & Cie

v Ljubljani.

Čitajte

„Erwerbsquellen“

ki Vam nudi zastopstva in zveze nemških, čeških in avstrijskih trgov, ako želite novosti, ponk in aktualne predloge. Vzorec z zanimivim planom razpošilja AGENCIJA VORŠIČ, Maribor, Urbanova 19, ali zastopnik v Ljubljani DEZIGERIJ MIZERIT, Bleiweisova 5. 3312

Sivi platneni čevlji

zopet dospeli.

Dobe se po 120 Din za par pri
M. Trebar, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 6. 3509a

Roman

Ulenspiegel in Lam Dobrin

Junak veseljaka iz dežele Flanderske.

Stane broš. Din 60, vez. Din 70 brez poštne.

Naprodaj v knjigarni „TISKOVNE ZADRUGE“ v Ljubljani, Prešernova u. 54. (Nasproti glavne pošte.)

Zahvala in priporočilo.

Podpisani Viktor Mazovič, tovarnar slamniov in ročnih torbic v Domžalah, se zahvaljujem zavarovalni družbi „Commercial Union“ za hitro in kulantno izplačilo moje požarne škode ter isto vsakomur najtopleje priporočam.

Viktor Mazovič.

J. Stjepušin

Sisak

priloga
bolje tam-
burca, stru-
ne, pariturne
in ostale po-
trebnosti za
vsa gla-
bila.

Pozor!

Pozor!

Buzetško društvo za štednjo i zajmeve, reg. zadr. na neograničeno jamčenje u Buzetu

prodaja svojo hišo

novi moderno hišo
v Mariboru, Marijina ulica št. 25 v bližini sodnije. Vporabna za trgovino, stanovanja, pisarno in drugo. Natančnejše informacije poda g. Klanč Peter, Maribor, Aleksandrova 44/III. ali neposredno gornji zavod.

Kopalna sezija!

Kopalne obleke za dame, gospode in otroke!
Kopalne čepice, čevlji in druge potrebščine.
Velika izbira modernih kopalnih plaščev.
Pošljite se po pošti!
Cene konkurenčne!

A. Sinkovec nasl. K. Soss
LJUBLJANA.

Sluga

marljiv in spreten dobi stalno nameščenje. Zglasiti se je v konfekcijski tovarni Fran Derenda & Cie na Emonski cesti št. 8.

Kaj Vam še vedno ni znano

da se največje in najbolj oblačni v detajlno trgovini KONFEKCIJSKE TOVARNE FRAN DERENDA & Cie na Erjavčevi 2, nasproti dramskega gledališča? — Ravno kar došli modni platneni suknići se dobe že od Din 70 naprej. — Bogata zaloga vsakovrstnih oblek za gospode, dečke in fante po konkurenčnih cenah. — HITITE, DA NE ZAMUDITE!

Otvoritev cvetličarne.

Vijudno naznanjam, da v udobnost občinstva v mestu otvorim v soboto, 27. junija t. l. na Sv. Petra cesti št. 33 v Ljubljani lepo urejeno in oskrbljeno

posebno cvetličarno.

Tam se sprejemajo vsa naročila za šopke, vence, napisne trakove, cvetlične dekoracije in dekoracije dvoran v hitro in ceneno izvršitev.

Vsak dan sveže cvetje.

Obenem se priporočam za uravnovo, nasaditev in popolno oskrbo grobov pri Sv. Križu. Vabim prijazno na ogled cvetličarne.

Z odličnim spoštovanjem

Pavel Šimenc, pokopališki vrtnar pri Sv. Križu.

Dobro verziran trgovski potnik, z večletno prakso hrvatskega, srbskega, nemškega in ogrskega jezika zmožen ter najbolj upeljan pri trgovcih v Vojvodini, Sremu in Srbiji, sprejme mesto

potnika

Le dobre hiše se prosijo naslova na: „Ljubljana, poštni predal 41“.

Eidni neslišni pisalni stroj

L. C. Smith & Bros, Mod. 8.

L. BARAGA, LJUBLJANA, Selenburgova ulica št. 61, Telefon št. 980.

Krznarja

(starejšo moč), vsestransko izvežbanega sprejme v svojo tovarno Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE. Ljubljana, Emonska cesta št. 8.

1^a Portlandcement

samo prvovrstno blago v vsaki množini v sodih in juta vrečah nudi po najnižji tovarniški ceni

Tovarna cementa v Zidanem mostu.

ZNANOST IN VERA

VEDOSLOVNA ŠTUDIJA

NAPISAL

DR. FRANCE VEBER,

VSEUČILNIŠKI PROFESOR

IZJUGA STANE DIMARJEV 65 — BREZ POSTHINE

NAROČA SE V KNJIGARNI

TISKOVNE ZADRUGE

V LJUBLJANI, PREŠERNOVA UL. 54, NASPROTI GLAVNE POŠTE

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanje vlog, nakup in prodaje vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Brzjavke: Kredit Ljubljana Telefon 40, 457, 548,

805 in 806

51-a

Priporočamo knjigo:

Stojanovič A., Kumanovska bitka.

Popis bitke in njen pomen z dvema zemljevidoma. Knjiga velja s poštno vred Din 31 — ter se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani.